

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Hieronymi comm. in Esaiam lib. VI-XIII - Cod. Aug. perg.
72**

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[S.l.], [1. Drittel des 9. Jh.]

Liber VIII

[urn:nbn:de:bsz:31-1558](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1558)

SEXTUS ET SEPTIMUS SUPERIORES LIBRI ALLEGORIAE
QUINTI VOLUMINIS CONTINENT. QUAE OLIM IN STONICA & PLANATIONE DICTAE
PRESERTIM OP. IDEO OCTIDUO LIB. AD COEPTA IN PRAEFATIONE HABIT. HISTOR
& STONOLOGIAM IUXTA EAMQUE. EDITIONE PRAETER DISSENTER. QUAE SILON
SIC TIBI UIDEBIT. OUIRGO XPI. & STOCHU. N. MIHI IN PUTER. SED SCIP
TUSE SEC. DIFFICULTATI. PRAEIPUE Q. SAIE PPH & S. QUI TANTIS OBSCU
RITATIB; INVOLUTUS. UT PRAE MAGNITUDE SERIB. SEU EN. & PLANATIO
NE PUTER. QUAE P. SE LONGAE. COSTENOS STUDIO SIS SERIBIM. & SCAM SCRIPTU
RE SCISE CUPIENTIB; N. FASTIDIOSIS & C. SINGULA NAUSIANTIB;; QUI SI FLU
M. ELOQUIIS & C. CINNAS DECLAMATIONES DESIDERENT. LEGANT TULLI
U. QUANTILIANU. ZELLIONE. ZUBINIANU. & UT AD IN. RUBIA. TERTULLIA
NU. CYPRIANU. MINUCIU. & NOBIU. LACTANTIU. ILLICU. NOB. P. POSITU
SAIE P. NOS INTELLIGI. & N. & QUAE AB SAIE OCCASIONE. N. UERBA
LAUDAN; EXCEDIT. DISSIPABIT TERRA & NUDABIT EAM. & AD FLIG. & FACIE EIUS.
& DISP. & HABITATORES EIUS. & SUT. SIC POPULUS. SIC SACER. DOS. & SIC SER
UUS. SIC DOMINUS EIUS. SIC AN. CILLA. SIC DOMINA EIUS. SIC & N. S. SIC ILLE QUI
UEN. DIT. SIC F. N. ER. TOR. SIC. IS. QUI MUTUUM ACCIPIT. SIC QUI SEP. & IT. SIC
QUID OB. & DISSIPATIONE DISSIPABIT TERRA. & DISSIPATIONE P. DECIBIT;
D. N. S. IM. LOCATURU. UERBU. HOC; POST. P. SCIALO. SINGULIS. & GENTIU.
CORREPTIONE. IUDOS. BABYLLONIS. PHILISTIN. MOAB. DAMASCUS. ISRT.
EGYPTI. DER. STIMANS. IDUMEOS. & CRABIS. UELLIS. UISIONIS. & C. & C.
T. S. NU. TYRI. IN. QUAE. & PLANATIONE. QUAE POTUIM. DIXIM. NUNC. QUID
TOTUS ORBIS. IN. CO. SUMATIONE. PASSURUS SIT. PPH. & C. UR. S. SMO. DE. SCIP
BIT. & N. & QUAE. DE. SINGULIS. GENTIB;; SED. DE. C. UNOTIS. PART. PPH. & C. T.
& PPH. MU. QUIDO. QUAE. IMP. PU. TO. S. M. TA. P. C. S. S. U. S. I. N. T. & QUAE. MODO. IUXTA
DE. ENGELIU. & APOSTOLU. P. TR. EN. SE. AT. COLU. & TERRA. & FIGURE. MUNDI
ISTIUS. & DE. DU. CI. ENT. P. S. C. A. TO. S. ER. IN. INF. & S. NU. DE. QUIB; SE. P. TU. E. IN. GE
DIBIT. & DE. C. T. S. TERRA. TR. ED. S. IN. MAN. GLADU. P. A. S. T. ER. UUL. PU. M.
ERUNT. DE. M. QUI. EP. QUALITATE. M. S. TO. S. X. MUL. T. S. UN. T. MANSIONES
APUD. PAT. S. E. DICIT. QUAE. MODO. S. C. I. RE. PI. ENT. IN. NUBIB; OB. UI. AM. D. N. O.
& S. AMP. CUM. EO. FUTURUS. S. UN. T. P. DI. S. S. I. P. A. T. ER. T. ER. LXX. CORRUPTU. ORBE
IN. TER. P. S. C. I. T. S. UN. T. & P. C. I. S. FLICTA. FACI. O. ILLIUS. IDEO. S. T. S. X. IDEM
TR. EN. ST. UL. S. & P. S. I. O. L. A. B. IT. FACIE. EIUS. UT. P. CEDANT. MOSTR. U. D. S. P. UL
CH. N. S. S. U. S. S. I. U. S. NUDABIT. EAM. UT. OMNIA. OPER. EC. S. U. S. P. RO. F. B. ENT. UR.

impubliu. & dir p̄r gent̄ habitato s̄reius. induer saloca p̄s̄m̄is
 ut supplicis destinati; tunc nulla est diu sitas in nobilē & ignobi
 le. seccor dote & laicu. s̄ruū & dominū. ancilla. & domina. diuitē
 & paup̄s̄. f̄nd̄re to s̄ & s̄i qui s̄ualis̄o p̄s̄m̄it. om̄ tē utq; uen
 dēn̄m; om̄n̄um s̄p̄ quo st̄c̄bunt an l̄o t̄y bu n̄al x̄p̄i n̄ d̄c̄nt accep
 tio p̄sona. x̄p̄ udd̄m; de quo & iob eisdē p̄ p̄modū uerbis loquit̄;
 paruus & magni ibi sunt & s̄ruus n̄ timēt d̄n̄m suū; & saluator in
 euēgeliō. cui omne iudiciū traditū ē. plēno s̄m̄onē testat̄;
 dissipabit̄ ergo terrē & omnia t̄p̄na op̄s̄ s̄c̄d̄igēnt̄ ad nihilū;
 ut abolita imagine choic̄p̄ maneat imago sup̄ celestis; p̄m̄ s̄n̄
 homo d̄l̄r̄re t̄p̄n̄. & s̄c̄undus d̄ celo celestis; qualis t̄p̄n̄. ac
 l̄er̄ & t̄p̄n̄; & quic̄lis sup̄ celestis. t̄c̄d̄er̄ & sup̄ celestis; ut sic por
 tiam̄ imaginē t̄p̄n̄. postemur imaginē sup̄ celestis; unde idē
 ap̄ostolus loquit̄; c̄ro & s̄c̄nguis s̄c̄gnū d̄i non possidebunt; non
 quo s̄c̄undum h̄c̄ & l̄icos dis̄p̄s̄iet nature corporū. Sed quo cor
 ruptiuum hoc inducet incorruptionē. & mo s̄t̄de hoc induat
 in mostalitate; & h̄c̄ omnia fiēt. quia quod futurū ē. p̄ s̄ p̄s̄
 ph̄ & l̄er̄ d̄n̄s̄ locutus. luxit & defluit terrē. & infima t̄c̄st̄;
 defluxit orbis. infima t̄c̄e altitudo populit̄ t̄p̄n̄. & terrē int̄
 f̄ct̄c̄e ab h̄c̄bitato t̄y bus suis; l̄x; luxit terrē. corruptus ē orbis;
 luxerunt & celsi t̄r̄c̄e. t̄r̄c̄e aū egit impie p̄p̄t̄ h̄c̄bitato s̄es suos;
 d̄i superbis resistit. & humilibus dicit gr̄etiam; unde p̄n̄ma s̄n̄
 t̄nt̄c̄e est contr̄ceos qui & celsi sunt terrē. ut infimēntur uni
 uers̄c̄e quic̄enunc f̄ct̄c̄e sunt. propter eos qui sanguinē sangui
 ni miscuerunt. in mor̄ em sanguinis abel̄ inter f̄ct̄orum cruo
 sem add̄m̄ damase fecerunt. qui t̄r̄c̄e s̄t̄s̄is sunt. legē s̄m̄u
 t̄c̄c̄erunt iud̄ dissipaerunt f̄oedus s̄m̄p̄t̄c̄m̄. propter
 hoc maledictio uocabit̄ terrē. & p̄ccabunt habitato s̄reius;
 ideo s̄c̄n̄t̄ cultos̄ s̄reius. & s̄ol̄ in quentur homines pauci;
 l̄x; quic̄ p̄cc̄ uer̄c̄at̄is sunt legem̄ mut̄c̄erunt p̄cc̄cept̄a
 test̄c̄m̄ s̄rtum̄ c̄d̄ s̄m̄um. propter hoc maledictio uocabit̄
 terrē. quic̄ p̄cc̄auerunt habitato s̄reius; ideo paup̄s̄ s̄r̄
 erunt habitato s̄r̄ terrē. & dimittēntur homines pauci;
 Audiant iudei. qui se solas accepisse legem̄ d̄n̄i gl̄or̄antur.

quod uniuersa sp̄m̄ gētes totusq; orbis naturalem accepit
legē. & idcirco postea lex deditur p̄ moysē. qui ap̄ malā dīssipa
tū est. de qua apostolus loquitur; Cum enim gētes que non ha
bent legē. nec tunc literas. quae legis sunt faciunt. isti legē non
habent. ipsi sibi sunt lex. qui ostendunt opus legis scriptum in cor
dibus suis. qui igitur has leges obseruauerunt. p̄ se misericorditer
quid gl̄corint ex̄ sustinebunt que nunc se sermo propheticus cō
minetur. & quomodo in principio benedixit omnī creature
quem fecerit. sic in consummatione mundi maledicet his qui
terreni sunt. & non fuerunt peregrini sed habitatores terrae.
& in excip̄tibus. qui oblitū conditionis sup̄. contritū mutuo
furore baccati sunt. & paucissimi manebunt qui habitent ima
ginem super celestis. siue iuxta lex. pauci p̄ se erunt habitato
res terrae. quia spiritus dei diuites perdidit; lux in
uindicta infirmitate utis. ingenuerunt omnes qui libe
rentur corde cessant gaudium tympanorum. qui dicit soni
tus libentium. conticuit dulcedo citharæ cum cantico. non
bibent uinum. amaro est potio bibentibus illam; Adhuc est ci
uitas uenitatis. clausa est omnis domus nullo introitu. die
mor erit super uino. in plateis desolatis omnis libentia. tunc
licitum est gaudium terrae. & felicitas in urbe solitudo. & ca
lamitates opprimet postea. quia huc erunt in medio terræ in
medio populorum. in consummatione mundi p̄ se terrarum
deliciarum. recordatio erit martha cruciatuum. unde & di
ues ille in conuiuio purpuratus. qui seceperit bonā suā inui
tas suā. eleuans oculos suos de in fano. licet cerum cōstitit in se
quis. & dñs in se p̄ans diuites & lux dñs os cet q; ridentes. lo
quitur in euangelio; Uice uobis diuites. quō seceperistis con solue
tionem uestram; Uice uobis qui nunc seceperistis. quō erunt
& is. Uice uobis qui nunc dñs nunc. qui clugebitis & flebitis. quan
do igitur fuerit resurrectio mortuorum & iudicium. aduersus
dies. Tunc lugebit uinum atq; uindicta. de qua moyses loqui
tur; de uinea sodomorum uinea eorum. de gomorre; uice uox
uice fellis. botrus amaritudinis eorum; furor draconū uinum

eorum & furor aspidum insanabilis. tunc omnis potio. siue uitho
 brauce dicitur sicere id est heby & lac. quae stictum mbris ouer
 tit. & homines uigilare non potitur. & mactudine comatubiti.
 quae ad tempus uentibus sennellam sicutur. & in nouissimo a
 maior felle repp & dur. tunc omnis dulcedo lictentium. &
 t. ympa norum. ecc cithae & sonitus in plantum u est dur. ecc
 gmitum. Ingeremus hoc testimoniu his qui in conuiciis non
 solum gula & ebri & lacte. sed & can b; luxuriant. ut p & rom
 nes sensus anime foetudo mollescat. ecc t & dur ciuitas uie
 nitatis. siue omnis ciuitas. ut spirituelis beobyllon quae sedet in
 septo montibus pur puricte cuius supplicia in epeocalipsi 10
 hecennis legimus. pulc & eq. dixit urbem uentitatis. si dnm de
 caelo & terre. & de omnib; quae ter & ha sunt dicitur. uanitas
 uanitatum omnia uanitates. quae totomiegis hoc de una urbe
 dicendum est. quae totius orbis peccis modica est. tunc domus qua
 rum nunc sunt ceuricta licqueca & p & cap & bus absq; t & cto &
 tu gno f & g & o m o n t i b u s. p & c o n & l e s e r u m u o s t i u n t u r m a r
 morum existis. & s & a t i e b o n s n i t o s e s e s p l a n t i s n a n o b u n t
 u e c c u e s. d i c m o r e s t i n p l i c t e i s s u p e r u i n o. n o n i n a s t e & i n a n
 gustiua quae ducit ad uitam. sed in licta & spacciosa. quae
 ducit ad mortem. super uino & ebri & lacte erroris eorum qui
 dormierunt somnum suum. & in uenirunt nihil omnes uiri
 diuitiarum in manib; suis. tunc lectum e quippe in celos gicu
 dium. terre. & felicitate est in urbe quondam celeberrima sol
 tudo. & postea uicium frequitium. per quae populorum in
 fluebent agmina opprim & habitatorum celi mitis. & ut
 sci & nus p & r s p i c u e d e t o t i u s o r b i s i n t e s t a n u n t i a s. i n t u l t.
 hec & erunt in medio terre. in medio g & r t i u m s i u e p o p u l o s a;
 Quomodo si peccato lius quae se manserunt & curiantur
 & o l e a & r e c c o m u c u m f u b y t f i n i t a u i n d e m i c e. h i l a c c e b u n t u o
 e m s u e m e t q; l e c u d a b u n t a u m g l o f i c a t u s f u b y t d n s. i n n i d n t
 d e m e r i p r o p t e r h o c i n d o c t y n i s g l o n f i c a t e d n m i n s u l t
 m e r i s n o m e n d n i d i s r e h e l. q u e n t u m a b h e b r e i c i c u s h i o t e.
 i n h o c l o c o s e p t u a g i n t i e d i s t & t r e n s l a t i o. s e q u e n t i a b a m o n s

trebunt. lxx; Quomodo si quis & cernat oliuam. sic & cerni & cernor
& si quis escat uindemia; isti dicitur uociferari buntur; quicquid
soliti fuerint super terram. laudabuntur simul cum gloria
dñi. conturbabitur & quicquid manserit; propterea gloria dñi in insu-
lis & in mari. in nomine dñi gloriosum est. dñi dicitur; soliti ho-
minibus peccatis. quando maledictio uocatur terram. & in ur-
bes fuerit solitudo. & haec cum uersa contingunt in medio ter-
rae. in medio populorum & gentium. tunc est scorum pau-
citas. de quibus dñs loquitur in euangelio. multi uocati pau-
ellecti. & tunc uel habent pressuram iustorum. ut tunc p̄sentur
sibi est potestatem & uiam electi. & pau. citas eorum. beccis oliua-
rum raris simis conspicitur. quicquid & cussis fuerit ceteris
dñs & se. uix paucos remanent in remorum cacumine; & quomo-
do cum fuerit finita uindemia solent pauperes egestate cogē-
te. uocari. circum. i. uites. & pauca uuarum grena collige-
re. huiusmodi qui remanent sunt. & post uindemiam mundi
atque pressuram. manus qui dicitur antichristi persequen-
tis effugere. siue. potestatis imminētis cer. do. ser. leuebant
uoces suas in sublimis. dñm quo laudabunt quando uenerit
dñs in gloriae p̄cetris sui cum angelis. & cum uiderint in luce
maiestate regnantes; Tunc hinni. bunt in equorum simili-
tudinem. laudant magnitudinem gentium. & hinni. bunt
dñm huius seculi; propterea qui nunc in scripturis scis
eruditi estis. & scitis uobis. tantum gaudium tunc que
p̄sentur se seruari in doctis. gloria dñm. audierit
illud quod scriptum est. qui gloria dñi. in dñō gloria dñi. ne
quicquam inter reuocet. sed in suis id est in ecclesiis huius
muni & seculi. in quibus. benedicuntur ceteris. laudantur no-
men dñi dicitur quoniam dicitur. siue hominis uiderit dñm iuxta lxx;
Omnia quae de seis intelligimus. se ferri possunt ad impior.
quod cum fuerit finita uindemia tunc illi clamant in suppli-
cis constituti. qui autem dicitur impiorum numerum.
laudantur in gloria dñi. & conturbantur & quae populorum
huius seculi. a finibus terrae laudes audiuimus. gloriam

iusti; & dicitur & dicitur mihi; uae mihi; Lxx; celi & terre postea
 te audiuim? spes iusto; & dicent; uae p[ro]uocato[rum] bar. & reliquae;
 hoc quod dicitur; myst[er]ium mihi; in lxx non heeb & lxx; sed
 d[icitur] h[oc] d[icitur] t[ra]n[s]l[ati]o[n]e in g[ra]eco ceditum est; rursum p[ro]
 eo quod illi posuerunt uae; ut & quib[us] uersiculo iungitur; in he
 breico dicitur. Oili; quod propri[us] e[st] son[us] uae mihi; pro finib[us]; quoq[ue];
 quod nos propter g[ra]m[m]aticam p[ro]p[ri]am ap[er]tius posuimus; in hebra
 ico heeb &. וַעֲצַפְּ. quod aliam non finem son[us] e[st]; hi ergo de quibus
 supra dictum e[st]. & dicunt uocem suam atq[ue]; laudabunt e[um] in inno
 centia demari; & in doct[ri]nis gl[ori]ficauerunt d[omi]n[u]m; & uid[er]unt in infa
 lis m[er]itis laudat in om[n]i d[omi]ni d[omi]ni. Tunc consona uoce cantabunt
 & dicent; celi & terre hoc e[st] p[ro]ph[et]ia & ceteris d[omi]ni. quod adump
 tis celis columbe; ceteris gl[ori]orum p[ro]p[ri]e festinet. laudes eius audiui
 mus p[ro]p[ri]e ceteri; & quod gl[ori]ae ut spes iusti non sit irrita sed p[ro]bus
 omnia complectentur; dicentibus itaque heeb & ceteris; & in inno centibus
 d[omi]ni ceteri; & lauantibus uocem suam atq[ue]; laudentibus; p[ro]ph[et]ia & ceteris
 s[an]c[t]i & ipsi loquitur; cum inquit heeb & ceteris s[an]c[t]i; & sub u[er]sione or
 bis uaticinium p[ro]ph[et]iarum & p[ro]p[ri]e esse perspicuum. locu
 tur sum mihi in t[er]reno cordis effect[us] non possum cuncta narra
 re quae in no[n] h[ab]et in g[ra]m[m]aticis meis; uox dolens concluditur;
 Uae mihi; quantus ordo p[ro]p[ri]e ante oculos uersetur meos;
 ceteris p[ro]p[ri]e quae futurae sunt; & r[ati]o e[st] cum qui hoc putant &
 personae debere intellegi; r[ati]o ordinis non s[ed] quib[us] mi
 nor q[ue]; quo s[an]c[t]u[m] p[ro]p[ri]e & laudibus quod in hebreico dicitur
Zemroth. Lxx postea inter p[ro]p[ri]e & ceteris; nisi forte signum est
 atq[ue]; postea; ut & cluso populo iudeorum; in q[ui]bus p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 tium turba sedulur; p[ro]p[ri]e uocato[rum] p[ro]p[ri]e uocato[rum] sunt; & p[ro]p[ri]e
 uocato[rum] t[ra]n[s]l[ati]o[n]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e sunt; formido & fouea;
 & lacquis super te qui habitator; e[st] terre; & d[omi]ni qui fugerit
 uoce formidinis; cadet in foueam; & qui d[omi]ni de fouea te
 nebitur laqueo; Lxx; uae p[ro]p[ri]e uocato[rum] qui p[ro]p[ri]e uocantur
 legem; timor & fouea & lacquis super uos qui habitatis terram;
 & d[omi]ni qui fugerit timor d[omi]ni cadet in foueam; & qui d[omi]ni de fo
 uea; ceteri & lxx; lacquis; heeb & ceteris est causa uocatur & g[ra]m[m]aticis m[er]itis; p[ro]p[ri]e

quam secundo dixit & Nummā mihī sēp̄lum mēdum mihī quia
omnes p̄p̄uar̄i carī sunt legem dī. & nequaquam dñi p̄bia differ
tur. n̄c future p̄re dicitur sed in min̄. & h̄c bitio p̄e r̄ice.
captos r̄ēd̄. cum q: s̄p̄tucub̄nt fugisse & alio incidit in aliud.
& quocum q: uis̄t d̄nt. in p̄d̄n̄l̄m iram dñi non d̄ced̄nt. qui
c̄c̄at̄ r̄ice de s̄col̄s̄ r̄ep̄st̄ sunt. & concurt̄nt fundam̄
t̄ r̄ice. con fr̄ictione con fr̄inḡlur r̄ r̄ice. con r̄itione
con r̄ēd̄lur r̄ r̄ice. cōm̄otione commouebitur r̄ r̄ice. agit̄
t̄ione agit̄bitur r̄ r̄ice sicut ebrius. & c̄u f̄ēd̄lur quāst̄ ab̄
naculum unius noctis. & ḡricuabit eam iniquitas sua & corrud̄
& n̄cedit̄ ut p̄sur̄ ḡict. p̄p̄terea for̄ midin̄. & foueam. & la
quidam dñi nullus d̄ced̄l. quia c̄ r̄ice de s̄col̄s̄. si uol̄t
manifestus r̄ r̄ice stul̄erunt. f̄n̄estre c̄p̄ly apest̄ sunt. ut des
pic̄ d̄n̄i hominū uniuersa p̄cc̄at̄. quā p̄rius quia non puni
ebat uideb̄tur p̄cc̄ator̄ibus ignorere. postquam autem a p̄r
tis f̄n̄est̄is uidit cuncta most̄clū. concuss̄ sunt fundam̄ta r̄
r̄ice. iux̄ta illud quod in alio loco d̄ d̄n̄i in uis̄t̄ s̄p̄tum est. qui s̄p̄
cit r̄ r̄ice. & f̄ic̄it eam t̄p̄n̄ s̄p̄. tunc con fr̄inḡlur. & con r̄e
tur. & commouebitur. atq: agit̄bitur r̄ r̄ice in similitudinē
ebrii. non quo ipsa r̄ r̄ice d̄ ḡictur impuls̄m̄ & in nihil. sed
quo uniuersa r̄ r̄ice p̄ r̄ r̄ice seant. & succedat alia con uer
satio. et quomodo ebrius n̄c̄it quid agit. sed eb̄ntibus eb̄ne
t̄ r̄ice. uis̄. n̄c̄ p̄ r̄ice n̄c̄ m̄ s̄ f̄ic̄t in suo officio. sic omnis r̄ r̄ice
id est om̄n̄s homin̄s̄ qui uersantur in r̄ r̄ice. in malo. & magnitudi
n̄s̄ atque p̄bia r̄ r̄ice ebriūnt. & stup̄ebunt c̄d̄ cuncta quae
c̄p̄nt̄. & sicut unius noctis t̄ r̄ice naculum atq: c̄nt̄on̄um. trans
f̄ctur de loco in locum. & locus t̄ r̄ice p̄st̄ini a uia t̄ r̄ice d̄ s̄p̄t̄.
t̄ r̄ice nullum uis̄t̄igium s̄ r̄ice n̄c̄at p̄ r̄ice t̄ r̄ice mans̄ion̄is. sic r̄ r̄ice
s̄bit figur̄e huius mand̄i. & s̄bit r̄ r̄ice d̄ r̄ice quae r̄ r̄ice est
iniquitas sua. cuius pondus & grauis simū onus in z̄c̄ch̄aria
s̄bitur. quae s̄ d̄ob̄ c̄t̄ super t̄ r̄ice t̄ r̄ice plum̄bi. & corrud̄t inquit̄.
& non adic̄c̄t̄ ut p̄sur̄ ḡict. non quo p̄sur̄ r̄ r̄ice n̄c̄ lur ho
minum. & om̄n̄ū qui uersantur in r̄ r̄ice. sed nequaquam s̄bit
t̄ r̄ice con uersatio. & p̄st̄ina uis̄t̄ f̄ic̄t̄ c̄d̄ ad hoc humana

resurgent corpora & animae & dñs quae prius ^{de} posuerunt cor
 poribus uestiantur: ut accipiant a dño siue bona siue mala quae e
 gerunt super terram; Et erit in die illa uisitabit dñs super militiam
 caeli in excelsis & super reges terrae qui sunt super terram & con
 gregabuntur in congregationem unius fascis in lacum & dñs
 dñtur ibi in carcere & post multos dies uisitabuntur & eru
 beret luna & confundetur sol: cum signauerit dñs exercituum
 in monte sion & in hierusalem & in conspectu sanctorum suorum fu
 erit glorificatus; pro eo quod nos interpretati sumus eruber
 et luna & confundetur sol: hae tres stellas sunt: liquescente
 rem & accedente murum; quae autem erroris causas sunt sequenti uerba
 monstrabunt; sol lingua hebraica & tybus & sybus & ppollicetur
 sener & hamma. quod interpretatur calor & heres. quod
 octrakon. id est testem uel candiditatem sonat; maior uero quod
 gpecas fo cothp lectine dicitur lumine soli lunaeque commune
 est; rursus luna uocatur iaree. quae gpeced dicitur. mēni. eo qd
 triginta dierum circuitum mensis officiat; & labana. id est alba
 uel candida; in presenti igitur loco. pro labana id est luna. Lxx
 interpretati sunt lectesem. qui hebraice appellatur tebena
 uerbi ambiguitate. decepti rursus pro hamma id est calose.
 per quod intellegitur sol. posuerunt murum qui hebraice dicit
 thoma. est autem hic sensus totius capituli; fides trice caeli aper
 tesunt. ut respiciant dño & tenentur a peccatis; omnis figuratio
 norum operum p̄cedentis & corruptoris & nōquam mul
 tre in p̄stinum fictum resurgens & in illo die hoc est in die iudi
 ci uisitabit dñs super militiam. siue super ornatum caeli in excelsis
 sit. ut non solum testem sed & celestia iudicet; qui sit autem ornatus
 caeli siue militiam ^moseph b̄rle. discam. caue nos suspiciens celum &
 uidens solem & lunam & stellas & omne opus caeli deceptus &
 cedens ea. uisitabit autem dñs secundum idioma scripturarum. quasi
 egrotantem militiam & exercitum caeli & ferro & cautelis indi
 gēto illud uisitabit in uirga peccata eorum. & in flagellis iniquita
 tes eorum. nam & in scripturis legimus. in obnatus & gladius m̄
 in caelo & in iob; astra non sunt munda in conspectu eius. & adū sus

secundum

congelos suos puer sum quid seppdyt; Misitabit quoq; sup se
ger & principes terre: nec totos tenebras istas. & spiritalia
n&quitae in caelestibus; De quib; principib; diuersis prouincis
praecepsidantib; & in danieli scriptum e; & ut in occur summi hi pnc
ceps p&sc& regni; & pncps regni mediorum; & pncps regni ste
gorum; hos igitur pnciper quisu non seruauerunt gredu; con
gredidit dnr in die iudicii. quasi uno fessce pccnt colligetos; &
mittet in lacu inferni; ut in illis quoq; impletet quod de impiis
scriptum e; lacum aperuit & fodit eum; & incidit in fouea qua f&e;
& includentur in carcere; iuxta illud quod ait dnr; ne in ignem
ad esum; qui pnciparetur e die bala & angelis eius; qd cu
sequitur; & post multos dies uisitabunt; uidetur ad plaudere
amicis meis; qui diabolo & daemone; dant p&ntia; qd multa
post t&poris ad no uisitentur; sed consideret qd nondixit ap&to
scriptura diuina uisitabunt eadno; ut uisitabunt ab angelis;
sed absolute uisitabuntur; & qua ambiguitate u&bi; & p&ndiu
potest intellegi & correptione qd p qua iusti p&nia p&cep&nt;
illi p&ntis p p&ntis uisitentur; & t&ntem sciendum; qd iudiciu di huma
nanon possit scire fragilitas; nec de p&ntis magnitudine atq;
m&suris ferres&ntia; que dnr arbitrio de p&ntis; tunc con
beret luna & confundetur sol; iuxta illud qd copostol& ait; & t&nt
e&ntur ipsa congem&nt & p&ntur; e&ntes homines qui suo
fruebant lumine; nihil dignum di bonitate f&isse; qui sole
suu monstrat sup iustos & iniustos; quomodo si di p&ntis
& uilicis u&ntis dno; e&ntes famuliam u&ntis subici e&ntis;
& n&que qua sua implere p&ntis; de hoc eod&nt loco pl&ntis sal
u&ntis in d&ntis docet; sol obscurabit; & luna n&nt lum suu;
& stellas cadent de celo; & iustos celorum mouebunt; quando ap
p&ntis signu filii hominis in celo; & pl&ntis e&nt se om&ntis; t&nt
& uid&nt filiu hominis u&ntis e&ntis; caeli in iustis &
glorie multa; didicim sub&ntis terre; uisitationem militis
celestis; con&ntis p&ntis & imp&ntis in unu f&ntis; & d&ntis
one in lacu; & custodia carceris & clausura p longu t&ntis uisitatio
nem; p&ntis luna; & e&ntis solis; p&ntis p&ntis dnr

& de re tuū in montesion. & hierusalem celesti. de qua in epistola ce
 scribit ad hebreos. & in conspectu senu suox glonficabit. qualis
 senge fuit abraham. qui mo stauit in sen detute bona & ad positus ē.
 ad pcorer suos. quales iudur & moyses pter biteros eligere quos
 scit esse pter biteros. qui imitant uelustū dix. cuius copas de
 scribit candida. ut & ceteris longitudo monstretur. potest hoc &
 dē dē dē astico gredū intellogi. sicut non destruant opes bus
 dignitatem. ceterum hominis sapientia eius. dñe dñm tuū becl
 tebo te. ē fitebor nomini tuo. quō fecisti mirabilia cogitationes
 antiquas fidelis amē. quia posuisti ciuitatē in tumulū urbos for
 te in flumina. domū alienox ut non sit ciuitas. & in sepitēnum non
 edificetur. super hoc laudette populus fostis. ciuites gentiū ro
 bustax timēbit te. quia fecit tuis fostitudo paupes. fostitudo
 egeno in tribulatione sua. spes ceterbino. umbraculū cetero
 sp̄m̄ in turbatorū. quasi turbo in pellens pax & ē. sicut in siti.
 tumultu alienox humiliabis. & quasi calose sub nēbo. totū
 te. p p̄ginē fostiūm cetero facies. Lxx. dñe dñm glonfica
 bote. laudabo nom̄ tuum. quō fecisti admirabiles res. consilium
 antiquum uerum fiat. quia posuisti ciuitates in tumulū. ciuita
 tes fostes ut cadērent fundam̄ te ceterū. impiorum ciuitates
 in cetero non edificabunt. propter ea benedicē tibi popu
 lus paup̄rū. & ciuitates hominū iniquitate sustinētū bene
 dicent tibi. fuisti enim omni ciuitati humili auxiliator. & t̄s
 tibi propter inopiam & p̄tētio ab hominib; pessimis liberabis
 eos umbraculū sitientū & sp̄m̄ hominū iniquitate sustinētū.
 quasi hominū iniquitatem sustinētū. quasi homines pusillani
 in sitienter in sion. ab hominib; impiis quib; nos credidisti.
 Duplex huius loci expositio ē. iudei putant uoce scōrum esse populy
 q; credentis. cum dñe aduersus omnem urbem quae supra dietas
 fecerit. & omnium pph & ceteris fudynl complēta uaticinia ciuitatem
 q; subuersa. s̄ma in t̄ p̄tēcent. quae de lēdas it p̄nitus. popu
 lū q; foste qui laudē dñm. & cui factus sit dñr fostitudo in tribu
 latione sua & angustia p̄fer adit. qui de p̄secutione gentiū.
 quasi in estu ardentis simo & in siti liberetur. alii uero & melius

& scitur & persona pph & lo dicunt intellegunt. p passionem dñi saluato
ris gratias pccatj se fecerunt. qd fecerunt mirabilia. & cogitationes
antiquas ubi tate cōplaudunt. quando stantes ad dextera audiunt;
1) Venite benedicti patris m & posside dō p pparietū uob regnū a consti
tutione mundi. qd & paulus intellegens loquebat. Sic elegit nos
in ipso ante constitutione mundi. esset nos scos & in maculatos. desi
derens que fides qd pph & a adiungit uerbu hebreicu. am. p quo
hxc tres stulerunt. fiat. & dñr in euangelio sepe hoc uerbo abu
titur. amen amen. id est usque usque dico uob; quare au laud & &
confiteatur nomini dñi. & que sint ista mirabilia & cogitati
ones antiquas. quas uerbes opere demonstrauit. sequit; quia posu
isti ciuitate in tumulu. urbe forte in pna domu alienos. ut
non sit ciuitas. & in d & m n edificet; ciuitas quonda forte intelle
git hierusale. que factice domi alienoru; de quib; saluator dicit
1) in psalmo; filii alieni mriti sunt mihi. filii alieni in uel d & uerunt.
1) & claudica uer in senitis suis. hxc ciuitas cu destructa fuit. in d &
nu n edificabit. ut millorenoru regnū. & ceuse hierusale atq;
gen matre. onia e quierant. destructa au hierusale p impidla
tesu & laudabit d in populus fortis. quis ita u poput fortis. sequens
u uer ostendit. ciuitas gentiu robustoru timebit te. illis blas
1) phantib; gentiu populus te timebit. Principiu dñi sapientie ti
mor dñi. laudabit q. te populus fortis. & ciuitas gentiu robusta te ti
mebit te. hoc e & clesice de gentib; e gregia quia factus e fortitu
1) do pccup p xpo tuo. de quo in psalmis legim; Beatus qui intellegit
1) sup egenum & pccup p. & in zeccharia m. scdm hebraicu ueritate.
pccup p. hoc est hebion. sup pullu a sine s d & e describitur.
fortitudo egeno in tribulatione passionis sue. spes a turbine
pectibuli. & u briculu ab estu. quando locutus e. pat in man tuas
com do spm m dñi. quomodo si uerit in ping. at p a d & u atq. p tran
seut. sicut bo blas phantiu iudeos. illi nocere non potuit. & ut alia
uiter similitudine. sic p pago grauis simo top & ur estu. atq; flu
cescit. ita tumulu. alienos. hoc e quia te alieni facti m arcesce
1) se facies & p p p. iuxta hxc int p p p. n dico sensus. s d uerboru or
dine. & consequentia in hoc loco se p p p. n potui. & p eo loco

ubi nos in t̄ p̄p̄lecti sum̄. sic est in siti. p̄ quo in hebr̄ica scriptū est
 BASAION: q̄d apud eos in uivū ut sitis dicit̄. quare illi pinguis & in sitim
 udit̄ in sion: error p̄r sp̄icuius ē ob similitudinē uerb̄ SAION
 & sion: q̄d his dēm signatur elimōntis; & fcc̄ia d̄n̄r & s̄c̄ritiū om
 nib; populis in monte hoc conuiuiū pinguiū. cuiuiū uindē m̄as.
 pinguiū medullarum. uindē m̄ie defec̄ctō. & p̄p̄cipit d̄n̄r
 in monte isto fcc̄iō uinculi colligeti sup̄ om̄ nationē. p̄p̄cipi
 t̄ d̄n̄r moſte in sep̄it̄ num. & aufer̄ d̄n̄r d̄r lacrymā ab om̄n̄i fa
 ciē. & ob p̄p̄h̄ū populis sui aufer̄ & d̄n̄r d̄r lachrymā ab om̄n̄i fa
 tur ē. Lxx; & fcc̄ia d̄n̄r s̄c̄ba ōm̄n̄ib; ḡntib; sup̄ m̄tē is
 tā bibēt lac & uia bibēt uinū. unguent̄ unguent̄. in monte
 isto tredec̄ om̄nia hec̄e ḡntib; consiliū d̄n̄i in hoc sup̄ om̄ ḡntes;
 d̄n̄r d̄n̄r moſte p̄p̄ualēnt; & rurſū abstulit d̄n̄r d̄r om̄nē lacrymā
 ab om̄n̄i facie. & ob p̄p̄h̄ū populis sui abstulit ab om̄n̄i terrā ōs d̄n̄i
 d̄n̄i locutū ē; Pro eo q̄d nos udit̄ in fcc̄iō uinculi colligeti sup̄ om̄
 populor̄. aquila in t̄ p̄p̄lectus ē. fcc̄iō t̄nēbraꝝ sup̄ om̄ populor̄;
 cū aquilā t̄nēbraꝝ dix̄it̄ theodot̄ ō s̄n̄el t̄nēbraꝝ nomina
 ur̄. & d̄n̄r similit̄ p̄ quo symmachus t̄nēbraꝝ abstulit; facie d̄n̄i d̄n̄o
 ris quidominat̄ sup̄ om̄ populor̄; quidam uolunt̄ pro hoc loco
 Lxx d̄n̄r tredec̄ om̄nia hec̄e ḡntib; legenti p̄spicuiū ē. q̄d n̄ scrip
 turē uerb̄. sed suū s̄n̄sū posuer̄nt; eo q̄d om̄nia myst̄ia logis &
 tēpl̄; t̄nēbraꝝ f̄renda s̄nt. ccd̄ & ecc̄las n̄cc̄t̄ionū; p̄ ost̄ p̄ssionē &
 go d̄n̄i quic̄ndō d̄i sitit̄ & estu ut turbine lib̄er̄ cub̄it̄. facie d̄n̄r
 n̄b̄ quāquā populō iudeor̄ sed om̄n̄ib; ḡntib; in monte sion pin
 gue cū uiuū. oloc̄austa medullata. & uinū uindē m̄ie defec̄ctō.
 ut p̄p̄cipit & ab sorber̄ fcc̄iat fcc̄iō moſtis & uinculi. quō
 nes popul̄ ligabant̄. d̄n̄r rū p̄ q̄. s̄c̄e moſtis & tela que om̄s
 coeperit nationes. & iuxta apostolū. absorbebit̄ moſt̄ in p̄p̄
 tuum. & aufer̄ d̄n̄r lacrymā ab om̄n̄i facie. quando moſte supe
 r̄t̄ x̄pi ad uēnt̄ p̄p̄gnū. & ob p̄p̄h̄ū ḡnt̄ humani. q̄d ad im̄agi
 nē c̄ditū fud̄it̄ creator̄s diabol̄. & moſtis effuḡt̄ s̄r̄uitu
 tē. n̄d̄ mix̄ suuxta symmachū domina appell̄tur moſt̄ cū be
 ctus apostolus dix̄it̄; p̄gnauit moſt̄ ab adā usq̄ ad moys̄ s̄r̄
 & d̄n̄r sup̄ eos qui n̄ p̄c̄cauer̄ in similitudinē p̄p̄uancationis adā;

Dominato sem omniū populorū. siue facie tenebrarū sup om̄s
 populos. & tela quae ordita sit sup om̄s gentes. quida antichri-
 stū intellegi uolunt. qui in monte oliuētico su m̄ dū sit. qd̄ &
 in dani helis ultimadixim' uisione; iuxta lxx. omnib; gentib;
 in monte sion cū uinū uelutis prepararet in quo bibent unū.
 qd̄ sedn̄r cum sc̄is suis in regno peccatorū bibiturū esse permisit. &
 unguentū unguento. ut sc̄i in xpo efficiantur populus nouus;
 undedicit. cetero omnia h̄c gentib; quae quondā isrl̄ in ty-
 po & imagine celebrabat. hoc enim consiliū dñi ē. ut cunc-
 tic tricus farent ced gentes. quia mors absoftice. & lacryma om-
 nis absterseō. & obp̄ h̄um unū sc̄i dñi xpi imp̄ h̄o succe-
 deret delectatio; Et dicit in die illa; & cedit n̄r iste. & p̄bet auim'
 & dñi. & saluabit nos. iste dñs. sustinebim' & l̄ & c̄ebimur in salutem
 eius. quia sequi esca' mandñi in monte isto. & tunc erit moab
 sub eo. sic t̄runt paleae in plastro. & extendit man' suas sub eo.
 sic extendit nationes ad nauendū. & humiliabit glorie eius cū
 allisione manuū eius. & in unū sublimiū uiros & tuorū c̄i-
 dent. & humiliabunt & d̄ & r̄ahent in tram usq; ced puluis & n̄;
 Absoftice moite in p̄p̄ & uim' populus dñi qui de manu moitis fa-
 hit lib̄ & retus. dicit & addn̄m. & cedit n̄r. quē in c̄e duli hominē
 t̄entum putabant. & p̄bet auim' & dñi. hoc ē uerbis eius c̄e d̄i
 m'. quia sua p̄missa cō. p̄ l̄ & r̄. & saluabit nos. p̄ t̄e eius c̄e d̄i
 de faucib; moitis & p̄ t̄i. & c̄ebim' & l̄ & c̄ebimur in eo; & man' ei
 atq; potētia sequi d̄ est in monte isto. d̄ & quo sup̄ r̄e legimus.
 Cū regnauit dñs & exercitiū in monte sion. & hierusale. & in
 conspectu sc̄i sui fuit glorificatus. Moab autē qd̄ in
 p̄ & c̄etur de peccato. ita c̄ent & d̄ur. ut solent plastro paleae
 contē; hoc iuxta tantum loquitur palestine. & multarū on̄ b̄ris
 puinciarū. quae ob praetorū & fien̄ p̄nū d̄. paleae p̄paran-
 t̄ u f̄u ueniantiu; sunt autē carpenta fornicata rotis p̄ m̄ d̄i
 in ferricū modū seuolubritib;. quae stipula conl̄. & c̄o minū
 un' in paleas; quomodo igitur plastris ferratis paleae c̄ent
 sic t̄erent moab sub eo. siue sub d̄i potētia. siue in s̄m & ipso. ut
 nihil in eo inteḡ remaneat. & sic sol & quina dat totū corpus

eruntur paleae
 in plastro

extendere. ut ille de sua potentia aliquid dicitur interruerit
 sonitu faciat omnia quoque munimenta sublimium uirorum illius sine
 muris ut in hebraico dicitur conciderit & humiliabuntur &
 dicitur interruerit usque ad puluerem comminuta; igitur sermo prophetae
 licet de consummatione mundi generaliter de statuati
 ut tamen ne per se omnia omnino uideat negligere. nominat mo
 ab qui fuit inimicus israel: intencit facere eos fornicari cum a
 diamitis & conscribere idola beelphegor. quoniam per beelphegor
 per contrarium quoque & hieronimus loquitur; Ego dicitur chamor in
 captiuitatem. sacerdos illius & principes eius simul dicitur
 e fundatur moab in chamor. sic confusio domus israel in beelphegor
 & reliqua his similia; atque de uno idolo & daemone qui huic ido
 lo praesidebat. omnia indicat contrarias fortitudines humilian
 das & deducendas in astitit & in stier puluerem conuersas; sin
 au hoc tunc abie diabolus patitur; In die illa cantabit
 canticum istud in ierusalem; urbs fortitudinis noster saluator. po
 nit in ac muris & in temurale; Lxx; Die illa cantabunt
 canticum istud super terram iudae. ecce ciuitas fortis & saluta
 ris noster ponemus & circum murale; Cum humiliatus fuero ab
 & delictus in terram usque ad puluerem & omnia inimici substra
 tixi pedibus; Tunc cantabit canticum istud in ierusalem siue iu
 dea. quoniam in per beelphegor utrumque confessio. ut quomodo sion & ier
 usalem urbem celestem intelleximus ita de regione urbis intel
 gemus; denique in terra aliena carmen iudeo cantare non debent;

Quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena. Ego puto hoc
 esse canticum de quo & in alio loco scriptum est. Cantate domino can
 ticum nouum; Erat autem canticum hoc quod sequitur; urbs fortitudinis
 noster saluator. que est ista urbs que in monte sion dicitur non potest
 de qua & in alio loco scriptum est; Fluminis impetus edificata ui
 ue tedi; & rursum; gloriose dicitur sunt de beelphegor dicitur. huius
 urbis ille conditor est de quo loquitur per istum aedificauit ciuita
 tem meam. immo urbs fortitudinis noster saluator. id est iherusalem
 & ponitur in ac muris & in temurale; muris bonorum operum
 & in temurale per se fidei ut dupli scriptum est munimento noster saluator

Beelphegor. interpretatur priapus

C

5

sufficit murus habere fidei. nisi ipsa fidei bonis operibus. edificetur.
 hic murus. & hoc circum murale. siue circum murale. dicitur lapidi-
 bus. & struatur. qui uix tropheam uolunt superiorem. pro eo quod
 nos uestimur anlemuride. symmachus firmamentum in pro-
 tectus est. ut ipsi munitionibus. cincti sint. & uallo. fossaq. &
 alus muris. quos in edificatione castorum. solent loculari di-
 cere. Aperte por. tunc. in gressu ducitur gens iustae custodibus
 ubi tunc. uelut error abiit. seruabitur pace. pace. quia in le spira
 uimus. si perierit in dno. in seculis uelut in. Lxx. Aperte
 postea. in gressu ducatur populus. custodibus iusticia. custodibus
 ubi tunc. adprehensio dicitur ubi tunc. & custodibus pace. pacem
 quo in le spira dno. usque in sempiternum. Omne hoc canti-
 cum. quod in re confessionis & laudis sei cantatur sunt. mu-
 tate per se. & quasi per interrogacione dicitur. di-
 xit populus. iudi. urbis fortitudinis saluator ponit in eam muris
 & uenit murale. Respondit dno immo procepit. non est qui
 hoc dixit. sed angelus qui postur bis dominice pside-
 bent. ut cepiant postea. & in gressu ducatur pax gens iustae
 dicitur ubi tunc. siue ut in hebreico dicitur hemunim. quod in
 in re lingua ubi tunc fides. plurimum & non singulari. que sunt por-
 te que apertunt ab angelis. ut in gressu ducatur non populus iudeorum
 qui uelut se. sed gens iusta. que & fidei fidelium nom accepit. utiq.
 ille dicitur. & sic loquitur. Aperte mihi postea iustis. in gressu
 sus in aet. confitebor dno. haec autem postea nullus potest in gressu
 nisi qui de postis mortis fuerit liberatus. & cum psalmista dicitur.
 Qui dicitur me de postis mortis. tunc dicitur omnia laudes tuas
 in postis filiation. Cum enim de postis fuerit ^{mor-tis} & septi. Tunc in por-
 tis filiation omnia laudationes dno. canit se potest. & quomodo
 de postis mortis potest esse peccata dicitur. ad p & dicitur. poste-
 in fidei non pro ualebunt ad uelut re. sic postea iustis. omnia o-
 pte. in fidei. ^{qui} quas. fuerit in gressu. una in uelut & postea. dicitur
 dicitur. haec est postea dno. iustis. tribunt peccata. & quomodo plu-
 res margaritas ad unum pertingit margaritas. sic multas uias &
 postea per unum ad dno. quid dicit esse uelut & postea. per quam egredimur

mpat

de postis mortis
& mortis.

49

ad pietatem; post symonedi respondit populus hebraice
iorer samuch. quod aquila & symmachus similiter transtule-
runt ΠΛΑΜΑ & ΤΗΡΙΓΜΕΝΟΝ; hoc est terror noster ab hoc
est. si uocogitatione firmatae. quae pphus in toto idola fluctu-
ant. ut nequaquam circa ferremur omnibus doctrinae.
sed in te dnm salua te sem totam te quaedam; pro quoniam uisus
sus manifestat fides & transtulimus. uelut error abuit. &
qui a cogitatione firmatae. propter hoc seruabis nos peccato. quae
apostolus pollicitur et dicit; peccato meo do uobis pacem mea te
linquo uobis; & non solum semel. sed & secundo. ut securasit & habitio.
quae duplici symone promittit; Juxta quod & apostolus loque-
bitur; gaudete. iterum dico gaudete. iterum dico gaudete; hoc autem
ille est sequitur. de quo in laudico dicit; homo filius israel; & in nu-
mero x libro; uir uir. cuius uxor cubile maculant; ut duplex
homo. & duplex uir. pacem duplicem consequuntur; inueniunt autem in-
quiunt pacem. qui ante totam mentem confidunt; post populi
uerba responsione dei. & rursum uoce populi. prophete loquitur
ad cedoniam; spera te in dno in seculis seculi. &
et cetera quae sequuntur iuxta lxx; ille in gressu postur dnm. qui
custodit iustitiam in bonis operibus; & seruat siue amplectitur uer-
tute in fidei ueritate. ut per bona opera & fide. perueniat ad pacem
que omnem sensum exsuperat; & ipsa pacem meretur accipere. qui
deseruit in dno qui & est bonus operum retributor; Unde
& in alio loco scribit; Desiderasti sapientiam. serua mandata.
& dnm tribuet tibi eam; In dno do fortis proleum. quia in-
curuabit habitacionem in excelsis. ciuitate sublimem humiliabit;
humiliauit eam usque ad terram. & derichit eam usque ad puluerem. con-
culcabit eam per pedes pauperum & gressus egenorum; Lxx; dicit mag-
ne ad leue. qui humiliasti & derichisti eos qui habitant in
excelsis. ciuitates robustas destrues. & deduces usque ad pauim-
tu. & conculcabit eam per pedes mansuetorum & humilium.
Et hae prophete loquitur. qui ab eo respondit loco. in quo supra dixe-
ret. spera te in dno in seculis seculi. & iungitei quod ne prosumus. in
dno do fortis proleum & reliqua per dno do forti. in hebraico תַּחַת

alleluia

habet nomina in a et adona. et sur; qd aliud inuisibile. aliud inef-
 ficabilem. aliud robustu sonat; quorum p̄mū in allo lute & t̄p̄-
 ma syllaba ponit; & hoc diligens lector observet. qd int̄ dū t̄p̄tū
 in p̄positione testimonii diuidam; quō aliū h̄c editio. & aliū & he-
 b̄reo ad uerbū. & p̄ressatrens latio efficit sensū; dicit ergo p̄ph̄la;
 sp̄rit̄e in dño in sc̄yca & s̄m̄ in dño dō fōst̄ in p̄p̄lū; cuius au-
 xiliū s̄m̄ p̄t̄ n̄m̄ ē. ipse s̄m̄ incuruabit habitac̄er̄ in excelsis.
 Quia omnis qui se exaltat humiliabit; qui p̄cet̄ se abraham se ha-
 b̄ere iactabant. ^{et in iugis gallicantone dñi loquebantur} nos de fornicatione nati non sumus. ipse ciuitate
 t̄e sublimā. humiliabit. uti uidei putien̄ romā. ut nos p̄betius
 esse cūncim̄. h̄rusalem; que occidit p̄ph̄las. & licipidic̄. t̄ eos
 qui ad se missi erunt. & ad s̄t̄m̄ piet̄is familie int̄ fecit
 filiū. ut h̄e ped̄e iugulato. p̄m̄ & h̄e d̄itas. n̄c uocat̄ ciuitas
 que h̄e b̄ricico dicit̄. IR. SED. CARIA. qua aquila ΠΟΛΥΧΝΗΗ.
 int̄ p̄p̄t̄ur̄ ē. & qua nos ut ciuitatula ut uiculu. ut oppidū pos-
 sum̄ dicere. & frequēt̄ in scripturis hoc nomine appellat̄ h̄e
 rusalē. pulch̄r̄q; duplici humilitate posuit humiliat̄. humili-
 auit eam p̄m̄ sub b̄ylo nus. quando t̄plū destructū ē. s̄cun-
 do sub t̄to. & uer̄ pasicono. cuius ruina usq; ad finē p̄manet̄. can-
 culabit̄ eā p̄er̄. s̄p̄t̄que & copulat̄ p̄er̄ paup̄s̄. h̄e dubiū qui
 xp̄i. d̄ quo & sup̄rad̄xim̄. factus ē fōst̄itudo ^{p̄p̄t̄ur̄} ^{p̄p̄t̄ur̄} egeño int̄ h̄bulatio
 n̄s̄ua; q̄ p̄er̄ sus egeño; apostolo; scilicet. qui imitantes dñi paup̄-
 tate. & iā iustit̄is eius p̄uilegiū ē s̄c̄ut̄is. qui n̄ p̄cepti s̄c̄us s̄r̄
 sup̄ eam puluē p̄dū suos. Et quia saluator̄ d̄ior̄ uerbis. om̄s
 qui se exaltat humiliabit; & qui se humiliat exaltabit. Non solū
 hoc ad homines. s̄d ad contr̄itas quoq; fōst̄itudines p̄ferre pos-
 sum; iuxta h̄c. laudes d̄o p̄ph̄ & c̄c̄ d̄cantat. qd om̄ sup̄ bos humi-
 lid̄. & unū saxurbū m̄nim̄ t̄usq; ad solū diruat. & sc̄orū ec-
 mitū q; & humiliū calcant̄ pedes; S̄m̄ ita iusti p̄ct̄ic̄. p̄ct̄us cal-
 lis iusti ad ambulandū. & in s̄m̄ ita iudicio; t̄uos d̄ne sustinui
 m̄ te nom̄ tuū in s̄m̄ aletū in d̄rid̄o animo; anima mea
 desiderat̄ te innoc̄. Ie; Lxx. uaiustoȳ p̄ct̄a facta ē. uaiustoȳ
 p̄paret̄ a d̄ni iudiciū. sp̄rit̄e uimus in nom̄ in d̄uo. & in m̄no; h̄a
 quae desideret̄ anima n̄r̄e; Adhuc p̄ph̄la d̄ x̄p̄o loquitur.

pat̄familias

de quo supradixenot, calcavit ecc' per pedes pauperum; huius ergo uis
 uisitata nota est; siue uisitata uisitata nouum fingat uisitata quas
 graeci uocant ΕΥΘΥΤΗΤΑΣ & nos aequitates latinus possum' ap
 pollare; dicunt que hebraice. MESARIM; in una igit' xpi semita.
 om' iusticie repperunt. & ppter ea ecc' suo calcavit & inquit pede.
 ut quicunq; per eam uoluerit ambulare. cussa a bul' & inoffenso; in hac
 semita iudicioru' dñi. sustinuer' & sci. & sperauer' meo. quia spern
 e fundit. & nom' illius. & in eno' h'alo habuer' in desiderio animi pedi
 cules. Concupiuit anima mea desiderare iudicia tua in omni te
 pore. & iterum; desideret anima mea. & deficit in salutem tuam;
 Quia aut' nom' dñi habet in desiderio. aliud non desideret. & hoc notan
 dū qd' desiderū dñi non in carne sit sed in anima; iusta illud qd' in alio
 psalmo legitur; Sitiuit anima mea ad dñm dñm factō & uiuū. ecce enim
 occupis est adū sus spm. & sps' cedū sus carne. h'ec sibi uice adū sicut.
 Neq' uolum' illa faciam; qd' q; sequit' in nocte iuxta h'ec sequenti capitu
 lo iungitur; iuxta hebraicū p'iori. ille aut' potest dicere; anima mea
 desiderauit te in nocte. quicū psalmista loquit' confidenter. licet
 b' op' singula noctes l'ctum dñm in lacrimis stricūm dñi rigebō;
 Potest nox & tenebre. p' tribulatione & angustia accipiunt de
 & in alio psalmo. sup' iusti se uentate p'ph' & co' d'cantiet; Per diem
 sol non urdet. neq; luna p' nocte; id est n' de imp' sp' h' n' de in adū sit.
 um quā d' d'uo moueb' h' g'cedu; Sed spū meo in p'cor' d' m' h'
 d'anc' eno uigilabo actō; h'ec; d'no nocte con surgit sp' m' actō d' r.
 quicū lux iudiciatua sup' terrē; uolum' & hebraicū sequi & uulga
 rē d' d'no nocte non p' d' h' p' h' e. & h'ec s' p' h' n' de cessit t' t' o' con pel
 limur. diuerso ordine atq; s' d' m' n' e. diuersas intellegentias qu' s' p'
 se; igitur qd' dicitur d'no nocte; iuxta h'ec huius capituli ut diximus
 p'ncipium. est iuxta hebraicū finis; accipi sup' h' o' s' t' o' s' t' i m' o' n' i.
 ut sit sensus; desideret anima mea. ^{superioris. lux postea uulgaris h'ic;} te nocte. & postea incipiat ma
 ne con surge & sp' m' actō d' r. ideo aut' mane con surge. quia lux p' p'
 cepta tua sup' terrē; seruans dñm in cuncta tua. & in luminatōs
 eorum lumine d' quibus dicitur; p'ceptum dñi lucidum in lumi
 nans oculos d' o' s' m' i' s' t' o' n' e' q' u' e' o. sed in omni t' e' m' p' o' r' e' t' e' d' e' s' i' d' e' r' e' n' s' m' e' o
 ad te con surge spū; & hoc obseruandū. quod in nocte adhuc positi.

animo desiderem dñm; postquam autem sp̄s noster in p̄secordis
nostri. totte addm̄ mēto commouit. in euenigilam ad dñm;
atq; ut manifestius dicā anime. nos & desiderium sp̄i aū mane
iungitur & uigilare. porro sp̄s in p̄secordis suis & uigilat addm̄.
qui potest dicere. de profundis damau. ad tēdne; Cum fecerit iudi
tice. tunc inter rai iustitia discōt hēbitic to per orbis. misereamur
impio. & non discat iustitia inter rē scōrum iniquē. & nō uidebit
gloriam dñi; hęc. iustitia discite. qui ab tractis sup̄ rē rram; cor
sedit enim impius. non discat iustitiā sup̄ rē rram. uētiatē
non faciat. auferetur impius. ut non uideat gloriam dñi. Dicamus p̄mū
iuxta hebricū & sicut sum propheta ualubymus & p̄māre. tunc
ad hęc interp̄tator tērensē. quādiu non ē rē cor iuditiā tua
sup̄ rē rram. & nō ē bonis bona nō ē malis p̄ hūi mala. iustitiā
tue. dñs ignoratur inter rē. cum aū iuditiū die p̄ qualitate
op̄um uniuersū. reddidit quod m̄ ē. Tunc iustitiā tua cog
noscat in orbe rē rram. quā op̄us a p̄ dñe p̄ dulo uidebatur
in iustitiā aut unus scōrum quoq; dicere. Mōcū p̄nē moti sunt
pedes. p̄nē effusi sunt ḡtes sus m̄. quō hēlati sum sup̄ iniquis. p̄
cōn p̄ccatorē uident. Ad qd̄ rēson dñs. misereamur impio;
qd̄ ēceptis sēptuaginta. om̄ similit̄ tērensē. & ēsensū. magis
impius misericordia consequat. & discat dēnātia meā. dū dñm
ipse seductor rursū q; loquēti dñō. & p̄sona humanē in p̄ dñe
tē p̄phēta rēson dñs. & nō discat iustitiā. est quē sensū. & quomodo
potē rē tua nō esse iustitiā. sicut dñm fuit ēceptis. reddidit q;
causas. quā p̄ dñi uelit dñi iustitiā discere. quia inter rē scōrum iniquē
ḡt sit. & contrē scōr suos iugit̄ dimicauit. debet sēnti se rē rram;
rursū q; dñs sēntiā tērensē. & non uideat iniquis suo
non uidebit gloriam dñi. est quē sensū. sufficēi p̄ ueris p̄ oēna.
qd̄ m̄cū sc̄i m̄ h̄i nō uidebit in eic m̄ aēstio tē rēgnantē. quidā
impio hoc ē. p̄sa diabolū intellegi uolunt. dē quo in non psal
mo scribit. In q̄ p̄ costigētes & p̄ h̄t impius. nom̄ eor̄ delēti.
in eic m̄. & in s̄m s̄t. inimici dē fēbr̄ fremex in finē. & au
tētes destruxisti. Nos autē ḡnē rē rram impio ut p̄ccator s̄m.
uel pro eo quidē cultum non hēbēt p̄cipiamus. iuxta sēptuaginta.

iudicatur habitator terre. iustitia discere. omnis enim uir uide
 tur sibi iustus. dicit autem corda omnium nouit. qui reddidit unicuique: sicut
 dicitur operibus suis. & in alio loco eiusdem uoluminis dicitur: sunt uisus
 qui uidentur recti. nouissima autem ex parte suspiciunt in profundum inferni.
 Unde debent iustitia discere. nec confidere proprio iudicio. & enim
 iustus qui periret iniustitias suas non quod iustus sit. sed quod sibi ius
 tus esse uideatur. Sin autem christi factus est non uisado sapientia & ius
 titia sanctificatio. & redemptio. quibus precipitur ut cognoscant iusti
 tiam. hoc iubetur ut christum discant. atque cognoscant. propter
 ea autem precipio ad te uobis. ut discatis iustitiam. quia cecidit & est
 impius. & regnum illius destructum est. qui quando regnabat
 interra iustitiam scire non poterat nec fuisse ueritate. de qua
 alibi scribitur: quod grecia & uisitas per ipsum christum ficitur. & quia
 interra uisitas non facit impius. aufertur. non enim moritur dominum uide
 re regnum celorum; Dicitur excelsus & non uideant. ui
 deant & confundantur. & elus populi & lignis hostes tuos de
 uos & Lxx. dicitur excelsus brachium tuum & nesciebant. sciebant
 autem confundantur. & elus adprehendit populum in eruditum. &
 nunc ignis aduersus eos & hoc quod supradixeret & non uidebit
 gloria domini. potest & sic intellegi: postulas opprobria. ut non mise
 serer impiis. nisi misericors eius fuerit. incipiat nescire iustitiam qui
 inter reos iniqui gessit. ego tibi respondeo. ergo non gloria domini
 non uidebit. ergo non cesset & triumphos meos. qui magis me debet
 uideri regnante. ut sciat quanto bono caperet. & hoc possessus suo
 ce interrogantis legendum est. ad quod propheta respondit. dicitur excelsus
 tur manus tua & extendat ad percipiendum ut tunc uideant impius. &
 tuus gloria ne adprehendendum quidem lumine profuerant. cui respondit
 dominus. uideant magis & confundantur. ut & elus populi. uel & elant
 populi & lignis aduersus tuos. id est scilicet populi & lignis. atque consumat.
 ignis autem peritentiis. qui reos corda excruciat & quod tale dominum perdidit.
 potest hoc & super iudicium intellegi. qui christum brachium domini nescit. cui
 quod & uidentur atque cognouerunt. que per tibulo adfixerunt & fundantur.
 te in spiritu dicitur populus. & nesciens legem dei. & elus stimulus incitabit.
 quando uiderit nationes in suum successisse locum. & lignis peritentiis

qui

affert. siue dolores supplicii: quando audiunt illud qd scriptum est;
Ite in igne & sulphure qui preparatus est diabulo & angelis eius;
Dne decet peccare nobis omnia dñi opera nra operatus est nob; Lxxi;
Dne dñr pacem danob. omnia dñi reddi distinet; Notandum qd p
qua nob opera nra reddidit. pacem daturus sit. & quomodo expo
nat causas: cur postulat pacem p cunctis dñi operib; que operatus
sup trit. dicunt se sustinuisse tota mta & iustum esse ut p supplicia
atq; officia tuis. misericordie sequant. siue alit. quia dicit mundie
sumatio. & omnia que p pph & ar locutus es reb; & p l & ar. & red
didisti uniu sa que pollicitus es. tñ buenobis pacem. que expe
riet omne sensum. Dne dñr. possidens nos dñi absq; te. tñ tñ
inte pccor dñur. nomini tui. Lxx. Dne dñr. possidens nos dñe.
& tñ tñ aliu nescim. nom tuu muocam. Idcirco mis & cordi
am quesum. & pacem que post cuncta tñ buenda est. quia nos abs
q; te dñi possidens. idola uidelicet ut daemones idolis ad sidentes.
nihilq; aliud postulamus. nisi ut digni simus post errores plu
mos qui tuum nomini pccor dñur. iuxta lxx. quid dñr. dne
dñr possidens nos. hoc pccant. ut p pacem sibi redditam. di possidens si
at. qd quide & de sapientia legim. que iuxta hebraicu loquit in
pubrbus; Dñr possidens me initiu uiarum suar; licet que dñe & cō
plana male possessione habeant ceterura. dñiq; sequit. an
te omnia au colles generet me; quomoda ceterura generatio po
teat coarticy que magis possessioni congruit. scriptum e in deute
ronomo; nonne iste pat tuus possidens te. & fecit te. & pccu
te. & hoc e sidendū. qd non dñr. Dñs siue dñr possidens te. &
fecit te. & pccu te. sed pcc. ut dñm nra nominis. austeritate
potenti mitiget. qd q; sequit. dne absq; te aliu non nouim. non
excludit filium. sed iungit pat n q; & dñr aliu n nouim. cu au
dicat filius. ego in patre & pcc in me. & tñ patre n nouim
filium quia in patre cognoscim & dñiq; & nom dñi illius nomina
mus. dicentes in oratione dominica. pcc n r quies in celis; Mo
nentes n uiuant. gigantes n resurgant. propter excusisti
& contriisti eos. & per dñisti omnem memoriam eorum;
Lxx. mostui. tñ non uidebunt. n & que medici suscitabunt;

idcirco induxisti & p[er]didisti & tulisti omne masculinū eorum;
 Symmachus mo[se] suo manifestus; mostui non uiuificabunt.
 si gentes non suscitabunt p[ro]pter exuistitētiā cont[ra]histi eos.
 & dis[per]disti omnem b[en]e[m]oniam eorū; Dicam[us] p[ri]mū iuxta illud;
 questio uidetur esse difficilis. quomodo mostui uitā non uide-
 rent; quos sic soluit. t[ame]n diu eos uitā non uidere. quādiu mostui
 sunt; quomodo si dicamus; c[ec]cus n[on] uidet lumen; quādiu c[ec]cus
 ē; sin autē p[er]cep[er]it scientiā t[em] lumen aspiciet; sic & qui in qui-
 tate mostui est c[et]q; p[er] peccatis. c[et] q[ui] uiuificatur iusti-
 tice c[et]q; uirtutibus. eum qui dicit ego sum uitā uidere non po-
 terit; unde & d[icitur] uiuorum dicitur non mostuorum; anima autē
 que p[er] peccata cecidit. ipse mon[et]ur; legimus in epistola que ad he-
 b[er]eos scribitur; n[on] rursum fundamentū uiciorum penitentiā
 ab op[er]ibus mostuis; sin autē peccata expellunt op[er]e mostua.
 quāse n[on] contritio uirtutes appellent op[er]e uia; q[ui] q[ui] s[er]ui-
 tur. n[on] e[st] m[er]itū suscitabunt; s[er]uus p[er]spicius ē. con d[icitur] fieri
 las p[er] d[icitur] quia b[ea]t[us] scolapio uiciorum uirtutum suscitatur;
 non solum autē hoc d[icitur] mostuis; s[ed] de omni infirmitate dicendū
 est; quod absq[ue] d[omi]ni edificauit domū. in uenū laboribus qui
 d[omi]n[us] eam; nisi d[omi]n[us] custodierit ciuitatē. frustra uigilauit
 qui custodit eam; Sic nisi d[omi]n[us] linguam curauerit. in uanum
 laborent medici. qui cupiunt scientia linguas; His d[omi]n[us] custo-
 dierit scientiā. in uenū custodiunt. Qui & licet p[er]cepta
 custodierit de fidelit[er] propriis & dunt libris; s[em]p[er] q[ui] dicendū est
 n[on] solum in cor p[er] s[ed] & in animo scientiā. b[ea]t[us] d[omi]n[us] anima
 me ad n[on] qui sanat om[ne] linguas estuos; p[er] q[ui] peccato mor-
 tui p[er] d[icitur] & nulla c[er]te medicina possunt p[er]cipere animo
 scientiā; isti dis[per]duntur & tollent[ur] ad n[on]. & quid quid robustū
 meis ē q[ui] masculinū uocatur; p[er]nitur auf[er]tur. unde & pha-
 raon uult interficere s[er]uum feminā. qui p[er] se fragile & facile
 interficere potest. s[ed] d[omi]n[us] masculinū q[ui] si ad ult[er]i[us] fuit. & in u[er]bo
 & c[et]o p[er] u[er]b[is] difficult[er] occidit; iuxta symmachum mostui ui-
 uificabunt. qui peccato mostui alios uiuificare n[on] possunt. n[on]

pharao

pulchre laudatio ē in ope peccatoris. & gigantibus. id est. Raphaion
 non suscitabunt alios. qui ipsi iuxta genesios librum appellant
 cadentes. uisitabitq; eos dñs. ut & mostuos & gigantū omnis de
 leatur memoria. ^{de quibus sic patet sufficit mostuos.} solus dñs qui suscitatur mostuos. & uiuificat.
 sic & filius uiuificat quos uult. Possum mostuos simulacra appol
 lere hominū mostuos & gigantes daemones. qui simulacra se
 rā ad fidem. nec se nos debet. quia sex masculū & cetera imp̄tes
 memoria transtulerunt. cū his de tybur litteris. Iai. & chaph. & per
 utiq; senbat apud hebreos. sed quā domoniale dicim. legitur
 hicchar; quando masculū. & ochor. & hac uerbiam biguitate de
 ceptum arbitrentur scilicet. quando pugnaū ē tunc amalech. & in
 t̄ fecit omnes masculinū eorū; dō enim p̄cipiēdo ut de se t̄ omnis
 memoria amalech sub celo. ille p̄ memoria n̄ t̄ errore quā p̄ dae
 seductus cupidine masculos imp̄tes & cetera. nesciens illud apost̄ly. nol
 te & ruse. dñs n̄ in d̄et. Indulisti genti dñe. indulisti genti. nūquid
 glorificatus es. elongasti om̄t̄m inos t̄ se. Iuxta adde or̄ maladñe.
 addomala gloriosit̄e. Mala quae h̄c secundo posuerunt. in
 hebreico non habentur. sed quia sup̄cederent. ideo induxisti
 & perdidisti. & tulisti om̄nem masculinum eorū. ^{sanctō} sensū scuti addi
 derunt de sua mala ut qui gloriosi in t̄re sunt. malis duplicib; op
 p̄mant; porro iuxta hebreos. multo alt̄ ē sensus ut p̄ h̄on̄ dispu
 tationi c̄gruēt. dixerit dñs. misereamur impio. p̄ph̄ & a se spon
 derit. & ubi ē iustitia tua p̄ se estim cū t̄ent mala in sc̄os. tuos
 operit us sit. ad quod dñs. & n̄ uidebit in quid gloriā dñi. rursū p̄phe
 tic; & cetera. & ur̄ man̄ tua ad p̄cutiēdū. & n̄ uideant gloriā tuā. quā
 n̄ m̄erit̄ aspiciē. ad quod dñs. uiderent magis & cetera fundent; rursū
 p̄ph̄ & cetera. dñe. peccē danob. & possidēnos qui. tu inominis p̄cor
 dicemur. impu aū & sup̄bi non uiuant nec resurgent in gloria
 sed cetera om̄nem memoria eorū. causasq; reddidit. cureos cupiat
 in t̄re; indulisti genti. ^{dñe indulisti.} nūquid glorificatus es; & cetera. & cetera. sep̄omi
 s̄stus es gentib; id est humano gen̄y. & cetera. in eas inq; & cetera. & cetera. nūquid
 cognouerunt. nūquid glorificauerunt nom̄ tuum.
 n̄ nec t̄re h̄o a te longe p̄cor s̄r. & cetera. n̄ cetera. n̄ cetera. n̄ cetera. n̄ cetera.
 genti ac t̄ptū p̄erit. Dñe in angustia sequi d̄te in t̄bulatioe

securitas. neglegentia.
 negligētia c̄
 t̄ptū parit.

mur mōns doctrina tuces; Lxx; Dñe in tribulatione corda
 tussu in tribulatione parua doctrina tua nobis; Quia indul
 gentia sepe cōceptus es in gloria significatus sed & contritio omnia tua sci
 entia recessit; ppter eadē p̄cūte eos ut in angustia te sequerent.
 & in tribulatione mōns doctrina tua sit eis; ^{quoniam docturam dñi} malox pondus in
 cū b̄ ut n̄ dicitur a se quidem audent cōfident; sed dolore suū silen
 tio d̄ agunt; Juxta lxx; in tribulatione pph̄ & dñi recordat;
 iuxta illud qđ in psalmo dicit; **D** & in tribulatione inuocauit dñm.
 & exccidit me in cōtitudinē; & in alio loco; ad dñm cū tribu
 lamur clamauit & exccidit me; Unde & cōp̄ apostolus loquit; tribu
 lamur; sed n̄ cōueniē gustemur; p̄secutione p̄cūtimur; & n̄ d̄ loqui
 mur; & in alio loco; Non cōdignē p̄cūssiones huius tēporis ad ubertatē
 rē gloriā quam quos & uolabit in nob; Sic cū p̄cūssio tribulectio docet
 m̄ dat & cōmpit; quanto magis magnā cū amonēmur cōditionē
 n̄ se & d̄ p̄cūssio n̄ recordamur; Sic qui cōcepit cū ad p̄p̄in quā uo
 ut cōp̄cūssio dolens clamet in dolore; sicut sic factis sum cōficcū & uo
 dñe cōcepim; & quasi p̄cūssio n̄ uim; & p̄cūssio n̄ sp̄m salutis; f̄cūm
 in t̄re; Lxx; & sic p̄cūssio n̄ uim cū ad p̄p̄in quā uo cōp̄cūssio in dolore suo
 clamat; sic factis sum dilectio tuo; ppter timorē tuū dñe; cōcepim; & p̄
 cūssio n̄ uim; & p̄cūssio n̄ sp̄m salutis; f̄cūm sup̄ t̄re; Sic ad p̄cūssio n̄ uim
 ad p̄p̄in quā uo dolore cogit & clamat; sic nos in angustia sequimur;
 & afficte f̄cūm id in ista uo; cōcepim; & p̄cūssio n̄ uim; & p̄cūssio n̄ uim; n̄ d̄
 liberos; sed sp̄m salutis; ut tota in t̄re cōp̄cūssio n̄ uim; & quō p̄cūssio n̄ uim
 p̄cūssio n̄ uim; hoc qđ lxx addidit; sic factis sum dilectio tuo; p̄cūssio n̄ uim;
 cōp̄cūssio n̄ uim; sic factis sum afficte & uo dñe; obolo p̄cūssio n̄ uim;
 Possūm aū dilectio dñi xpm accipere; ppter cuius timorē cōcepim; &
 p̄cūssio n̄ uim; & p̄cūssio n̄ uim; & sp̄m salutis; facim; sup̄ t̄re; potest hoc
 & cōp̄ apostolus; uir dicit; quando popularis dicit; & imitēt aposto
 lū paulū; filio limor quos itē p̄cūssio n̄ uim; donec xps f̄cūm in uob;
 An dubitandū ē; qđ p̄cūssio n̄ uim; ap̄cūssio n̄ uim; sp̄m salutis; f̄cūm sup̄ t̄re;
 quidē h̄i & salē usq; ad illū r̄icū & angolū p̄cūssio n̄ uim; & quasi sic p̄cūssio n̄ uim;
 t̄cūssio n̄ uim; fundam̄ tū posuit; & t̄cūssio n̄ uim; qđ nullus alius potest ponere qui
 ē xps ihs; si uo istē legem; ppter timorē tuū dñe in uob; accipi
 mus; si uo iuxta hebreicū afficte & uo dñe cōcepim; & in uob;

accepimus utrumque: ad id pertinet & ut sciamus & per orationem dominis
monere concipiamus de & in lumine & in cornu dicitur; Signa
autem super nos lumina uultus tui domine; & ostende faciem tuam & saluum sumus;
Salutes non fecimus in terra: ideo non ceciderunt habitatores orbis;
LXX: sed ceciderunt habitatores terre: diuersa enim prolecatio. Necesse est
ut diuisum habeat & sensum iuxta hebraicum hoc dicitur: qui enim hildis
natura fecimus misericordiam propter exemplum non commiserunt sed usque
hodie possident terram. LXX autem hoc ceciderunt
quod feceruntibus sanctis spiritum sed utis super terram. hi qui terre
habitatores sunt corrumpantur. licet inter orbem qui hebraice
thebel: & grece dicitur oikoy menon: & terra multa diuisa
sit: ceciderunt ergo quicumque habitacioni terre se dederunt.
& in terrenis operibus fixerunt fundamenta sunt. & non ceciderunt qui
sederunt in orbem terrarum & requiescunt in ecclesia que habita
culum patris & filii & spiritus sancti est. uiuent in ostium tuum factum
resurgent: & per giscim & leudate qui habitatis in puluere:
quia ros luminis substituitur & terra gignentium dicitur in anima; LXX;
resurgent in ostium & resurgent de sepulchris: & ledebunt qui sunt
in terra: & sensum tuum senties eorum terra autem impiorum ceciderunt. Sancti per
turbantibus: & perantibus: spiritum & habitacionem: terra corrumpantibus: qui
& salutes non fecerunt in terra: quos in christo in ostium apostolus uo
cat. & propter nomen domini in factis: resurgent in gloria: & qui a morte
eorum somnus est in qua qua iuxta lxx. resurgere: sed & per gisci & u
gilare dicuntur: unde & lechiesus qui a uigile tuus erit: ad non dor
mibus appellatur. Omnes igitur martyres & sciunt qui pro christo fuerunt
in sanguine: & quos fuit tota uita in martyrium: resurgent & uig
labunt. atque: leudebunt dominum ex toto se suum: quine habitent in
puluere: resurgent. hi in uita & gloria: & in: in anno dicitur gelis
sic legitur. Veni & horre domine est: quando qui in sepulchris audierunt
uocem filii dei: & qui audierunt uiuent: & orgediunt qui bona fecerunt
in resurrectione uitae. & qui mala in resurrectione iudicii: & sensum domini
iuxta siculas prolecatio uincens somnum habet pro mas: ficum corpora mor
tuorum: & quomodo dicitur in terra sensum: & paulatim crescit prolecatio
& ad fruges sui generis prolecatio: sic domini prolecatio: & prolecatio
de quibus: & indamele scriptum est: multi dormientium in terra puluere: non plura morum:

quod hebreice icē dicitur oroth, terram autem id est corpore
 raphcim. zigcentum uidelicet & impiorū. dñs poenens de archē
 sempiternis; deniq; pro rēphaim soli septuaginta impios
 trāstulerunt; et quia sup̄re legitur. mortui uitam non ui
 debunt. nec medici suscitabunt. pro quo coquilca & symmeccus
 rēphcim & zigcentes inter praetextisunt. quod erimus quae
 erroris causae sit. ut pro rēphcim hebreico celi zigcentes. celi
 medicos posuerunt; uerbum hebreicū rēphcim. si post rē. p̄
 mcom litteram sequentem habebat uccū. Legitur. rōphim.
 & significet medicos; si autem celsq; uau litterae scribatur.
 Legitur rēphcim. & trāstulatur in zigcentes; simul que quia
 sup̄re dixerat. mortui uitam non uidebunt. ut manifestius
 demonstrerē. non dici ibi de mortuis lege naturae sepe re
 tione animae ac corpore. sed de his qui peccato mortui sunt.
 nunc e contrario dicit cōdm. uiuent mortui qui interfēti
 sunt propter te; qui non absolute mortui. ut septuaginta trāst
 tulerunt. sed iuxta hebraicum ubi dicitur hieiu. meathecha.

Uade populus meus intrā cubiculac tuā. clāde ostiā tuā
 super te. abscondere modicū cōdmōmentū donē pertrānsierit
 indignatio. ecce enim dñs egreditur de loco suo. ut uisitet
 iniquitatē habitatoris terrae. Contrā eū. & reuelabit ira
 sanguinem suū. & non operiet ultre interfētos suos; Septuaginta
 uade populus meus. ingredere cubiculac tuā. clāde
 de ostiā tuā. abscondere pcculālam. quāntulam donē pertrān
 siet. irā dñi; ecce enim dñs descō inducē irā super habitato
 res terrae. & reuelabit terrae sanguine suū. & non abscondet ul
 tre interfētos; Sup̄re de sc̄is dixerat. Resurgent mor
 tui. & resurgent qui in sepulchris sunt. ros enim dñe sanctor
 eorū est; & e contrario de impiis; terra cā impiorū cadet;
 nunc cōdscō loquitur; quia uobis resurrectio re promissa est.
 donē in peccatores & impios dñi irā descē uicōt. ingredimi
 ni in sepulchris uestris. & abscondite uos; breue enim tēpus
 est. donē dñi pertrānsiet indignatio; Siquidem egreditur
 dñs de loco suo. quia misericors & miserator dñs. & clementissimus.

mastrum. sp
 pellentur;

pater. filios negligentes ferire compellitur. & quodam modo
 de sua sententia commutatur ut uisit & inducat iras suas
 11 sup habitatores terrae de quibus dicitur in osee; Maledic
 11 tio & mendacium & cadutrenum & fur tu effusum sunt super
 11 habitatores terrae; & in apocalypsi tertio legitur; Uice sup
 11 habitatores terrae; porro iusti licet uideantur inter reccite
 11 men conuersatio eorum in celis est; qui possunt dicere; adue
 11 na Ezosum inter reccite & peregrinus sicut omnes peccatores mei;
 11 Et fruuntur habitatione. celsissimi de quibus scilicet loquitur;
 11 qui habitet in cadutona celsissimi in protectione di caeli co
 11 morabitur; Tunc reuelabit terra sanguinem suum de quo dicit lo
 11 quitur ad eam; Uox sanguinis fratris tui clamet ad me
 11 de terra quae cepit os suum ut suscipere sanguinem fratris
 11 tui de manu tua; potest hoc de mcer tyribus intellegi qui
 11 pro xpo fuderunt sanguinem & sub celsitate di clamitauerunt;
 11 Usq; quo dne non ualeat cens sanguinem nostrum de his qui habi
 11 tauerunt sup terram de quibus & moyses dicit in celsitate sanguis
 11 filiorum eius uindictabitur & ualeat celis & tyribus uindicta
 11 inimicis; hunc sanguinem terra quae suscepit reuelabit
 11 & interfector dni neque que operi & sed producat in publi
 11 cum ad condemnationem eorum qui mcer tyres hoc ciderunt;
 11 hoc de simplici resurrexione intell & tu sit; praecipitur autem
 11 iuxta danczogen. populodi ut ingredietur cubicalcesue siue
 11 cellarum; Tamen quippe utrumq; significat ut cludet iuxta
 11 euangelicum praecipitum ostium cubiculi sui & dicitur cum
 11 prophete pone dne custodice oymeos & ostium manuum lac
 11 bus meis & abscondatur peculula quae in tula. quae in tula
 11 donec pertransierit irredni ut nihil glorie excusce fecerit
 11 sed fruatur bono conscientiae & solu iudicem sepe & dm;
 11 sunt autem cellaria quae eludendae sunt & abscondendae
 11 celsis qui diuites fecerunt in opibus; ut q; sermonibus pruden
 11 tiae temperantiae fortitudo iustitiae ut nesciat sinistrae
 11 qui fecerit de terra ut loqur & proph & coru & euangelii opibus
 11 fruamur; quod cum omnes dies uitae nostrae breues sint & per

decan
 erabel
 diuerbe
 comemo
 recta
 demcer
 tyribus
 potest
 intelle
 + Si

uuli. iacob & cedens annos centum loquitur; pccat uisum. &
 pessimi dies mei; irce autem dñi trcnsiturce ille est. qucc ther
 ccanyzant. sibi qui nolant cogere pgnitentiam; quae post qucc
 trcnsierit. nequcc qucc cellccricc abire clicudentur. sed in
 ple^bitur quod scriptu e. nihil occultu quod non reuelabitur.
 & absconditu quod non manifestetur. quodque sequitur. ecce
 enim dñs descō inducēt ircom succ. illud significot quod ascis
 di irce incipicet. uel omnis illius abno iustice scā que sit non de
 mentis per turbatione descendens. ut hominibus sol &
 sed studio corrigendi. terrē aū habitatorū. illecom reor
 „ de qucc scriptum est; Audiet terre sermones oris mei. & cu
 „ hbur per cipe terrē; & iterū. terre terre. audi sermone
 dñi. quomodo enim qui in terre habitant sic qui in corne sunt
 dō placcere non possunt. terre autem in hoc loco conimcc signi
 ficcet. quae uiuit cccrniciter. & reuelcāt scēnguinē suū si
 quem picem scēndclizccuent. Et cū cam meretur cadire;
 „ Uox scēnguinis frētis tui clamcet ad me de tē. quae aperuit
 „ os suū. ut susciper & scēnguinem frētis tui; Omnis igitur
 scēnguis in die iudicii requiratur. ncc abscondatur. Scēngui
 nem suū. & inter fccctos quos occidit uel uolens uel per negle
 „ gentiam. producēt in medio; In die ille iustitccat dñs in gladio
 „ suo. duro. & grauidi. & fortis super leuathan. Serpentem uec
 „ tem. & super leuathan. serpentem tortuosum. & occidēt coe
 „ tum qui in mccy est; septuaginta; ... in die ille inducēt dñ
 „ gladiū scē & mccznum. & fortis super draconē colubrum
 „ fugientem. super draconem. colubrum tortuosum. Et occidēt
 „ draconem qui est in mccy; Recedant hebrei. dicobolū id est
 cymncc. torēm. quod grēcū nomen est. hebreice appellat
 „ scctari. hoc ē aduer scēnū; unde & in zcc chccna dicitur; fcc
 „ bccot. scctari. id ē aduer scēnū. ad gētyreus. ut aduer scē & ur ei;
 „ appellccetur que & btiat. id ē apostcccc prccucccccc tor. &
 „ cccsq; iuzo. unde & apostolus. Quae inquit cōmuni cccctio xpi
 „ ccc btiat; Et ubi cūq; septuaginta ... ponunt filios pesti
 „ lentiae. in hebreico scriptu ē filii btiat. unde & illud quod in

Diabolus.
 Satan.
 Belial

Legi
apud
circulo
ipso est
diabolus
& serpens

psalmo canitur de mysterio seductionis filius iniquitatis
non adponere nocere ei. in hebraica dicitur filius bluat; appellatur
que & elus nominibus; ut in eod. psalmo scriptum est; super cespitem &
basiliscum combalcebis; & conculcebis leonem & draconem; quid dicitur
proprie in hebraico sermone appellatur leuiathan; ipse est & maceg
nus coetus; de quo quodam christo accipiendus sit; mystico in iob sermone
necroratur; qui macegnum coelum accipiturus est; Uicem & ibi pro coelo
leuiathan ponitur; & iterum; adducet caudem draconem in mano circum
decebis accipistrum necibus eius; statim que; hoc est principium peccati
tis domini; quod fecit ut includatur ab angelis eius; Et in psalmo;
hoc macegnum & speciosum; ibi reptilice quorum non est numerus;
centi macegnis per uicem macegnis; drachonem quem formosum ad illud
dum de hoc & apocalypsis scribit iohannis; facit pugna in celo;
Michael & angelus eius bellabunt cum drachone; Et drachonem pugna
beet; & angelus eius; & non praeeucluerunt; nec locus inuentus est eis
in celo; Et missus est drachonem macegnus; coluber; centi quis; qui uocce
tur diabolus & serpens; qui errere fecit orbem terrarum
uniuersum; missus que est inter res & angelus eius cum eo; ibi que di
citur; missus est accusator fratrum nostrorum; qui accusabit eos
coram deo nostro; Illud que notanda; quod in psalmo & in iob; propter ex
fecit dicitur drachonem id est leuiathan; ut includeret ei ab ange
lis; unde & apostoli accipiunt potestatem; ut calcent super ser
pentes; & scorpiones; & super omnem uirtutem inimicis; qui accipit
cebeo loco ubi scriptum est; ecce dominus dissipabit terram & nudabit eam;
sive iuxta septuaginta; ecce dominus disperdet orbem terrarum
& desolabit eam; ut que; ad praesens capitulum; contra orbem in
consummationem mundi; iudicium praedicatum est; & nouissimus
inimicus destruetur moyses; propter eum aduersum diabolum
sententia sententia est; ut inducatur super eum gladius ser
& macegnus; & fortis; siue iuxta hebraicum & reliquos inter prece
tes; gladius durus; non enim ut septuaginta; cerbitre
tisanum cecidit dicitur; quod si esset sem soncer & sed cecidit quod
proprie dicitur factus induratus; Unde & cis; propter saul durus
appellatur; gladium cum sem durum ob eius sensum qui periturus qui

Cis durus in
interpretatur

- „ dcm nostrorū intellegunt uerbū dī de quo dicit apostolus; Uiuens cū
 „ dī sermo et efficax. Et acutus sup omne gladiū & utroq; pccr te
 „ acutū; Unde & in alio loco de ore scilicet tonis gladiū ancipitem
 „ & ire loquimur; cū cū in fine mundi. cū uerū leuiathan qui in prin
 „ cipio genesios appellatur serpens prudentissimus super om
 „ nes bestias quae erant in terra. gladius sc̄ si uerū & in cognat
 „ & fortis fuerit indacatur. fugi & quinum quae fugiue consueuerat.
 „ nesciens illud scriptum, quo uocem aspū tuo. aut a facci. et uo
 „ quo fugiētem; pulchre quidam pō & c. in zigzento machia de ence
 „ ludo. dicit; quo fugit encelade. Quos cumq; accesserit oras. sub dō
 „ semp̄ d̄; iste cū leuiathan coluber fugiens. in hebreico dicit.
 „ bcc̄; quod aquila interpretatus est uetem. symmacchus
 „ concludentem. theodoro tior robustum. uetem autem siue clacaden
 „ tē. puto appellari. quod multos suo carcere clacaserit. & prop̄ae
 „ subiecerit potestati. nihil que in se retū habet; et id circo dicit
 „ tor tuosur. nō imitari potest uirgē dñi. de qua scriptū est;
 „ Uirgē dir & tioris. uirgē regni tui; quem dñs interfici & spū oris
 „ sui habitacorem quondam macis scilicet forū & amcorū fluctuū;
 „ quid dicit diebolam de sturum penitentiam. & uenitē conside
 „ turum. in ter p̄ce tentur nobis quo modo hoc accipiant quo d̄ scrip
 „ tum est. & interfici & d̄ce chonem qui est in macis siue codam. secun
 „ do enim loco in p̄ce senti ccc̄itulo. in hebreico non appellatur
 „ leuiathan. Sed. then nin. quod prop̄ae cōdam sonat; unde he
 „ brei. cū thameant leuiathan habitare sub terra & in ad̄ hēte;
 „ then nin. uero in macis; quae iudicia fabulacēst; quod que dicit
 „ in sermo huius ccc̄itulo. in die ille. eusebius prius iūgit ccc̄iti
 „ ne sequens prophēcia hūc tempō aptetur. hebrei cū & c̄en
 „ & p̄lac̄toyer. sequenti. quod nōn propositōris amas; In die ille
 „ uinec̄ meū ccc̄it̄ eī. ego dñs qui seruo. eam. repente prop̄
 „ nabo illi. ne forte uisitetur contrā eam. nocte & die seruo eam;
 „ Septuaginta. In die illo uinec̄ Bonc̄. desiderū eius. ut prin
 „ cepr̄ illis sit. ego ciuites fortis. ciuites que oppugnetur. fr̄
 „ tre potum d̄cebo illi; Multum hebraicam in hoc loco a septu
 „ ginta. editione discordat. id circo singulac̄ ut proposuimus

Gigantoma
chia

disseremus; uinec de quac supre loquitur eccias; uinec facta
ē dilato. in cornu in loco ubi quae debet intellegi. ipso dicen
te dissecmas; Uinec enim dñi. scilicet othi domus ē isrl; de qua & in
pseclmo conitur; uinecom de egypto transtulisti & ceterc; huic
& per hieremiam propinat calicem merccissimum. cū enim mi
sisset eum ut potioner & omnes gentes; & huic se proph & celi
benter obtulisset officio. p̄m̄cē inebriare iubetur hierusale; unde dicit; decepisti me dñe. & deceptus sum; bib & igitur hieru
selem. & praecinet ei. merccccc potio. ut placidū discat & fle
tū dicit que se dñs multo ec̄ tempore custodisse. & locū dedit
se paenitentiae. Et quic conuer tinoluerit. subito inebriari
deem; hoc enim diebus egisse uel noctibus; & ipsius se per caxi
lio ser ueretur; Septuaginta autē eandem pulchrē appel
lanc uinec in quac fuit lex & proph & e; sacerdotū & ponti
ficiū. & di notitia dicente scriptura; Notus in iudea dñi. in isrl
mccgnū nomen eius; quod celi putent iuxta editionē eorū
cedet clesicō per timere; quac nihil est pulchrius. & de quac
dictū ē; gloriosc dicitur de te ciuitas dñi; quae p̄nceps ē
geneticis iude; Et dicit in centico centicorū; filii in coris
mae pugnauer aduer sū me; & loquitur; ego ciuitas fir
mcc. ciuitas quae oppugnatur; pulchre q; oppugnatur
dicit. non se pugnat; Statim que ungit desynagogae. quae decepte
uer se est in caudam; frustra ei potum me cerū tybau docitinerū;
cepit & in tenebris eorū sui; Et quic apertam lucem non re
cepit per diem. corrūt murus sus. omne quod sibi putabat caxi
nullas que est aduer satorum quon cepit ecom. quod de con
traxit debemus intellegere potestibus; Indignatio non ē mihi;
quis dabit spincem & uepre. in proelio gradia super eā. succendē
ec̄m paciter; An potius tenebo fortitudinem meā. facci & pccē
mihi. pccem facci et mihi; Septuaginta non ē quae non cedat
benderit ecom; quis ponet me custodem stipulae in agro propter
aduer sionem hanc re pulicem; idcirco fecit dñs omnia quae dis
posuit; conbafsum dicat habitores eius. faciemus pccem illi.
pccem faciemus & Juxta hebraicam hic sensus ē; ego quidiebus

& noctibus semper mecum uincem conseruauit ne & terminer & eam
 ceper de siluacine bestiae deuorarent in quid indignationem
 non habeo. & nescio ferre peccatorem & reddere uni cuique quod
 meretur; ubi acquila posuit spinam & ue praem in hebraico
 scriptum est, Samir. Et scith. quod adhaerentem & locc sentium
 plenae significat, unde dicit, quis me docebit ut durus sim & mecum
 uincem clementiam & in proelio utraque certamine trucidentur
 incedam; ut graecidicor sup uincem quae ante seruccui. & succendam
 eam quae meo sepserem muro. an potius id ag & fortitudinem
 ut iram differam. & saluam eor euangelu clementiam; quae
 quae quae sunt legit auctoritate serucoti, ΕΝΦΑΤΙΚΟC eam
 iuxta hebraicum legendam est, quis me faciat durum utque
 crudelium; ut uincem naturam mecum; hoc quippe in deserto sig
 nificatur. & spinis; ut eam quae in proelio conteram utque; suc
 cendam; quae semper mecum diligentia custodiam; an potius
 tenebo fortitudinem meam. quae xpm esse non dubium est.
 Et de quae legimus; xpm di uirtus & di sapientia & ipsa mihi
 peccatorem. & mandata & concilia; iuxta septuaginta
 hic est sensus; ut & personae accipiamus ecclesiae; ego uirtutes
 firma uirtutes multis uellente hastis; quae frustrededi pacu
 lac inimicae meae synagogae; accipiamur enim nocte & corru
 & murus eius; nullaque erit de aduersariis potestatibus quae
 non cadpraehendat eam rursum loquer; quid mihi prodest
 custodire eam; quae stipulam in se habet non frumentum; quae
 ita in caltae est ut ueprum plenae sit & spinarum; quae saluare
 uolui. sed quia hostiliter mecum cogit. recessi ab eam. Dixerq;
 in me & gemeraticae postol; uobis quidem oportebat primum
 loqui uerbum di. Sed quomodo reppulistis illud et indignos uos
 iudicastis ad aeterna uitae. Ecce conuertimur ad gentes; idcir
 co faciat dnr quod minatus est; ut omnes in eam ardeant romano
 igne circum dacti uel certe ardeant. uirtus adq; peccatis. nec
 possint credenti a diaboli iacula restringere. omnes enim
 adulterantes; quae si libanus corda eorum; et illi qui prius habi
 tebant in eam postquam clamauerunt. acceptae uirtutes adque

Enphaticos

succensae dimittent eam. Et reconcilientes mundū dō di
cens facciamus pacē illi. pacem facciamus ei. hoc ē xp̄o. semp
senbenzer in epistolarum suis. Gratia uobis cum & pax ad dō pac
tre & ih̄u xp̄o dño n̄ro; de quibus in hō eodem proph̄ & c̄ legi
mus; quom̄ speciosi peder euangeli^z centium pacem; qui
dam hunc locum ad ecclesias referunt. quod custodiantur
quidem ad dō. sed multi in eis fructus non faciant. Et propt
ecc ab om̄is doctorib; succedantur cordib; ut clamitent.
Et confiteantur errorem suum. Et post ea pacem faciant
T. dō. qui uere cappelentur filii iacob; Qui egrediuntur dē
dace iacob. florebit & germinabit isrl; et implebunt
faciem orbis semine. Septuaginta; qui ueniunt filii
iacob; germinabit & florebit isrl; et implebit orbem ter
rarum fructus eius; post quā apostoli in toto orbe euang
gelium p̄dicantes dixerunt. faciamus pacem xp̄o; pac
cem faciamus ei qui n̄ ex celis fuerit de semine iacob. et in
apostolicam peruenierit dignitatem. appellabuntur
filii iacob; tunc germinabit & florebit isrl; uident doctrinā
filiorū suorum. uniuersum orbem fuisse completum. Et ad
tulisse fructus uberrimas. quos in iudea continens non ad
tulisset. Numquid iuxta placzā percutientis se per
cussit eā. cū sicut occidit interfectos eius sic occisus ē.
Locus iste dupliciter intellegitur; cū contra hierusalem.
ut dicat eam non tūc ad dō esse percutisam. ut ipsa percut
sit xp̄m. Et apostolos eius. cū contra gentium multi
tudinem. quod illis persequentib; ea effundentibus scōn
guinem xp̄i ^{apostoli} cū apostolici uiri. nihilominus sedatis eorū
curam habuerunt. Et reconciliauerunt eos dō. in mensu
ra contra mensuram. cū ab eis acc fuerit iudicibus eō. septu
aginta; rixant & exprobrant emittētes eos; iuxta hebrai
cū hic sensus ē; sicut fecit hierusalem. sic recipiētes iuxta men
suram quā mensuras remittitur ei. tunc quae cumulatam
mensuram recipiētes. quando iudicii tempus aduenit. Et
cobiscerit eam d̄; iuxta septuaginta; pendet & superio

huius quod dicitur; non enim sicut percutitur: nec
 sicut interficitur: qui iurabat contra apostolos
 & reprobrat eos doctoribus suis: Et precipiebat ne in nomi-
 ne christi loquerentur: propter ecclesiam dominus abiecit eos: & de suo se-
 pellat & regere; Meditatur est in spiritu suo durus per diem & festum;
 septuaginta; non querens qui meditare habet in spiritu duro:
 interficere eos spiritu furoris; iuxta hebraicum hoc dicitur; in
 mensura quam mensura est hierusalem recipiet; propter ecclesiam dominus
 in spiritu suo duro adque uehementi meditatur est: siue locutus con-
 traxit in die festum; hoc est in persecutionis tempore: quando
 certior indignationis dies est adque poenitentia; iuxta sep-
 tuaginta: ad ipsam dicitur hierusalem: siue ad istum: non
 ne tu eras quae in spiritu tuo durissima: adque crudelis: & in furo-
 re blasphemis: ceruicium tuorum: apostolorum domini adque doctorum in-
 terficere cupiebat; Idcirco super his dimittebat iniquitates do-
 mus iacob: & iste omnis fructus: ut auferretur peccatum eius:
 quia posuit omnes lapides ad terram: sicut lapides cineris: & illi
 facti non stabunt: & delubra septuaginta; propter
 ecclesiam auferetur iniquitates iacob: Et haec erit benedictio eius:
 cum abstruleris peccatum eius: quando posuerint omnes lapides
 arcerum: contigitur quae cinerem comminutum: & non per-
 seuerabunt corbores eorum & idola; Quia reddat: cur
 postquam iudei in dominum miserunt in conuersum: ueniam consequantur:
 si uoluerint agere poenitentiam: ut impleatur sceleratorum
 oratio: Propter: ignosce eis: quod enim faciunt: nesciunt: prop-
 ter ea inquit dimittebat iniquitates domus iacob: Et auferetur
 peccatum eius: ut mereatur benedictionem dei: qui sibi
 maledictionem fuerat in praecuratur dicens: scilicet quis eius
 super nos: & super filios nostros: quia per apostolos de stirpe
 ista in toto orbe euangelium seminebitur: & destruetur ido-
 latria: Et comminuentur aere usque ad puluerem: succi-
 dentur luci: delubra corruent: & diuinus sub mysterio
 nuntius notitia praedicabitur; Quia enim munitur
 derolentur: speciosae relinquetur: & dimittebat quasi de

11 ferat; ibi pccs cedur utulus. & ibi ac cubabit. & consumet
11 summittetes eius; septuaginta; & idola eorū. Succendent
11 quacsi lucas. Et longe habitans grex dēmitatur sicut grex de
11 relictus. & erit multo tempore in pccs cacc. Et ibi requiescent;
11 Et post multū tempus. non erit in eo omnium de. quia & sic cecur
11 est; hierusalem ciuitas quondā firmā. & que munita. quia
11 non suscepit pccs filium. sed dixit. uenite occidamus
11 eum. quia iste heres est. & nostrā erit hereditas. desolata erit;
11 Et quae quondā fuit speciosa de qua in hieze ci hel dicitur.
11 Similam & mel. & oleum comedisti. & speciosa faceret. uehe
11 menter nimis. & in qua habebat ille de quo scriptū ē. Speci
11 osus formae pccs filius hominū. relinquetur & dēmitatur qua
11 si desertum. dicens dño ad apostolos; surgite. & abeamus hinc;
11 ibi pccs cedur utulus. romconus exercitus; de quo & in alio loco. sub
11 nomine apud dictum est; Uacabat ecē aper de silua. & singulari
11 us ferus de pccs est ecē. Et ibi ac cubabit & consumet summi
11 tetes eius. sub mē aphorē uinē & propoginum eius. ut nihil in
11 ecē uiride. nihil remaneat flagellorum. sed omnia consumat
11 inimicus; iuxta septuaginta. quia non receperunt pccs to
11 rem bonum. propter ecē erunt quacsi grex dēlictus. Et pccs bunt
11 morsibus bestiarū. & nihil in eis uiride remanebit. quia omnia
11 sic citates possidebit; In sic citate messis illius. conterentur ma
11 lieres uenientes. & docentes ecē. non ē enim populus sapiens.
11 propter ecē non miserebitur his qui fecerunt eū. &
11 qui formidat eū non pccs & eius septuaginta; mulieres ueni
11 entes. aspēculo uenite; non est enim populus habens intel
11 legentiam. propter ecē non miserebitur eorū qui fecerunt eor. &
11 qui formidat eos non pccs &; Hoc quod dicitur. in sic citate
11 messis illius conterentur. pro quo septuaginta. Inter prie
11 ritatis sunt. non erit in ea quicquam uiride. quia & cecur iuxta he
11 braicū sequentibus copulatur. iuxta septuaginta. pccs
11 sensui. Dicamus ergo pccs iuxta hebraicū. sic citate
11 tis & mes sionis hierusalem. Et ut aper tius loquar. uacabat
11 us tempus ad uenit de toto orbe. synagoga & turba

concurrat ut plangat hierusalem & in corde illius consolentur;
 siue aperte de mulieribus loquatur. quae nudatis pectoribus; scanzar
 nentes. ferunt lacrimas. & implent dñi. uerticium; filice
 hierusalem nolite me flere. sed plangite super uos. & super filios
 uestros; Magnaque infelicitas populi; & mulieribus; lamentatio
 nis ceterum discite. sicut repraehensio fuit populi isrl. quon
 do in iudicium libro in manu mulieris debitorum fecit seclum
 dñs. & tempore uicinate captiuitatis. trecentibus uiris. olda
 Mulier propheta; propter ea cum mulieribus longo conterentur
 timere. inbecillitate. fame. & quaclose confectis. & docebant
 populū miserabilem. quia non ē popular sapiens. nōc intellexit
 creatorem suum. qui nōc gloriatur ab eis cōdque contemptus. non
 miserebitur peccatorum. & non parcet creator turce suae. iuxta
 septuaginta. Democritus dicitur magdalene. ea ad iudae
 ricā. & ceteris mulieribus quae primum uiderunt dñm resurgen
 tem. & tenuerunt pedes eius. Et ab eo audire meruerunt.
 Nolite timere. ite ad nuntiate fratribus meis. ut accedant
 in galileam. & ibi me uidebunt; De istis mulieribus. multo prius
 quom nescerentur. propheticus sermo praenuntiat. Et uocet
 ecci aspectu calo dominice passionis & resurrectionis. ut
 euangelium praedicent. Et iuxta hebraicam. doceant hieru
 salem siue terrā isrl. quod isrl dñs. & dñs. populo enim isrl non
 habente sapientiam illo tempore. quando passus ē dñs. & im
 plētum est uerticium prophetae. Saclū me fac dñe quō
 defecit isrl. Et omnes declinauerunt. simul mutiles fecerunt.
 non ē qui faceret bonū non ē usq; ad unum. Uocantur mulieres
 despectu calo. ut quod ipsae uiderunt. apostoli nuntient; isrl autē
 de quo dictū est. Isrl non cognouit me. & popular meus non in
 telligit. clementissimam creatorem ea factorem suum pro
 uocant in amaritudinem. ut nam quom eius miserecōt.
 haec pie quidem dicuntur. sed quomodo cum ceteris congruunt.
 Et consummationis mundi temporibus coaptentur. difficilis
 interpretatio est; Et est indie illa. percutit dñs ab ael ueo
 fluminis. usq; ad tor rātem egypti; Septuaginta; Et est

11 in die ille. concludet dñs. a fofice fluminis usq; ad rino corurcem ;
 Nisi iam xix & in die illo per quod docemur ecc quae dicitur est.
 super horibus copulanda poteremus quasi pro pñum capituli
 huius sensum seponere; nunc autem ad superiorem referenda
 sunt omnia; quò ciuitates munitae desolatæ erit. & speciosae
 quondam relinquatur quasi desertæ. & ibi utitur accubet
 bit. Et consumet propozines unnes. & omnes sic cecubuntur.
 quò non e popular habens intell&ctum. & propter stulticiam.
 nullam a creatoris suo misericordiam consecutus est. idcirco
 percutiet siue concludet dñs. ab aluo uel rino fluminis usq;
 ad torrentem aegypti. ut in uniuersa iudea quae quondam
 re promissionis terra fuit. nullus repperietur sermo doc
 trinae. nihil scientiae scripturarum. de quibus & apostolus
 loquitur; Ut non contendamus iudeicis fœbalis. et mœn
 11 dectis hominum. quae uerantur a ueritate. & iterum sunt
 11 enim multi & non subditi. ac uaculoqui & seductores. quos
 11 oportet redarguere. praecipue de circuncisione. alaeum aut
 siue riuum fluminis. iuxta hystoriam. euphratem possumus
 11 dicere. sicut & in septuagesimo primo psalmo Scriptum est;
 11 dominabitur cœcœ. usq; ad mare. Et a flumine usq; ad
 11 fines terrae; Alu iordannem putent; & hoc notandum.
 quod in iudea terminis. flauius appellatur. in aegypti fini
 bus torrentis. qui turbidus aquas habet. & non per pœces;
 pro torrente aegypti. septuagesime rino corurcem
 transtulerunt. quod e oppidum in aegypti. palestinae q; con
 finis. Non tam uerbis scripturarum. quam sensu uerborum
 septuagesime; quod autem nos diximus percutiet. pro quo sep
 tuagesime transtulerunt c̄yn p̄pa z̄ei. id e concludet.
 aquilae et theodotio p̄bdice. interpretati sunt. quod
 siue 11 uirga percutiet. siue ad uirgam recensit name
 rum. gregis sui intellegi potest. ut non in mœcæ sed in bonâ
 11 per te accipiat; Et uos congregabimini. unus et unus
 11 filii s̄t; septuagesime; uos autem congregate. unum & unum
 11 nam filios s̄t; O filii inquit s̄t. pro quo interpretati

enfraten

rabdasi

est symmlechus domus isrl' percussis aduersariis uestris: duo
fluminis usq; ad torrentem aegypti. idē ab euphraten. usq;
ad nilum. uos uel ipsi congregemini ad finem dñi unus & unus.
quicquid iudaeorum turbae non credidit. per quos significat
peccatos & iudaeos in seculum totum dñm. credituros; uel cer
te O apostoli & apostolici uiri iudaeorum. multitudine
non credente. uos de toto orbe quos potuistis. quasi uer
morbidus referte ad oculum dñi & congregate eos cū
gentium populo. ut impleatur illud. quod psalmus & bernice
ber loquuntur ad iudaeos; Uobis quidem oportet hoc primū
adnuntiare uerbum dñi. sed quicquid indignos uos iudicatis secula
te. ecce conuertimur ad gentes; Et est in die illa. clonze
tur in tuba mactate. Et uenient qui perditifuerunt de
terris assyriorum. Et qui ei & tunc erant in terra aegypti.
Et adorabunt dñm in monte scō in hierusalem; septuaginta
ta. Et est in die illa. conent tuba mactate & uenient
qui perierunt in regione assyriorū. Et qui perierant in aegypto.
Et adorabunt dñm super montem scō in hierusalem; In hoc
loco iudaei. ceteris sibi uoce promittunt. quod in consummatio
nem mundi. quando helim menus. suus uenerit de assyris. & de
terra aegypti. dispersus populus congregatur. & ueniet in
hierusalem. Et aedificato templo. adoret dñm suū. quod se
cundum litterā omnino fieri non potest. neque enī de assy
riis. recitum. Et de aegypto. sed de toto orbe terrarū qui
in xpm credituri sunt uocabuntur; ergo hoc significat. quod
innouissimā tu bca iuxta apostolum psalmum. omnes qui per
erunt in assyris et in aegypto. ad dñm ueniant; nec dicit
omnes filiorū isrl' sed omnes qui perierunt. per quod signi
ficat gentiū multitudinem. quod & idololatrye. & in cogit
ac philosophiae artibus obligati. ueniant ad fidem xpi.
Et adorant eū in ecclesia; tuba dū mactate potest in
tellegi sermo euangelicus. de quo in hoc eodem prophēta legi
mur; Super montem scelsū ascende qui euangelizet sion.
Et exaltate uocem tacem qui euangelizet hierusalem; mons

ergo scilicet & hierusalem ille est de qua scilicet diximus; de ces-
satione montem & ciuitatem diuinitus hierusalem caelestem
& multorum angelorum milico & ecclesiam primitiuorum qui scrip-
tis sunt in caelis; Huc usque de consummatione mundi dictum est: ubi
loco in quo seponere coepimus. Et ceterum dissipabit terram & nuda-
bit eam: quod praesenti uolumine continetur; Nunc adiuuante
immo inspirante nos christo: transsecimus ad nonum quod ceterum
prophetae habebit secundum; **EXPLICIT LIBRUM**

INCIPIT LIBER VIII. NOUUS.
UARIUS MOLES TUIS OCCUPATI EXPLANATIONE SIU HESCE
IA PROPHETA per inter uocellae dicimus; unde & p[er] l[ib]ro
octavo uolumine: nunc post aliquantum temporis spectu[m] trans-
imus ad nonam non ubi q[ue] moysi & obit & ceterationibus in iudo-
rum qui ignorantes quid audierunt: quid loquuntur: de eo ceterum
iudicare quod nesciunt. ^{de uocellae} quae se estimant
et disertos: si decantur scriptoribus detrahant; quorum uocem &
masticationem generalam contemnerent: diuinae uocem & auxiliu[m]
& p[er] secl[us] in praesentatione dicimus; dissipantes quae bella
uolant; d[omi]ni enim locus: in pace est quae se superet omnem sensum;
quae & prophetae desiderat deum: d[omi]ne d[omi]ne noster pace de-
nobis omnia enim reddidisti nobis; sed iam proponemus h[er]esce
ceptulam. Et cum moysi in gredimur nubem & caliginem: ut
deus faceret uultus noster: Et uocem hebraicam cornu[m] sit facci
es: ceterum quae & rutilent tonitruum & fulgur: quae plebs
uilior uidere non potuit; Uocem coronae superbiae ebris ephra-
im & flor decidens gloriae & ceterationis eius: quae rutilent in uer-
tice uocellae pinguis simae: errantes acuno; ecce uocellae & for-
tis d[omi]ni: sicut impetum grandinis: turbo confingens: sicut
impetum ceterum multorum mundorum: Et emissa eam
super terram speciosam: pedibus calcabitur coronae super-
biae ebris ephraim; & erit flor decidens gloriae & cetera-
tionis eius: quae est super uerticem uocellae pinguis: quae si tem-
poraneum ceterum ceterum: ceterum: quod cum aspexerit uident
statim ut manu tenuerit: deuorabit illud; septuaginta; Uocem